

fuzinadi

Leto XXVIII

Ravne na Koroškem, februar 1991

Št. 2

Najprej preživetje, nato ozdravitev

Dokler nam je šlo dobro, smo februarju pravili mesec kulture. Letos bo za železarje bolj mesec bilanc kot česa drugega. Čeprav bodo finančniki natančne številke šele izračunali, resnico v grobem poznamo že precej časa. Na kratko: izguba iz lanskega leta je velika, naročil primanjkuje in stalno imamo težave z likvidnostjo.

V krizi pa ni samo Železarna Ravne, ampak večina slovenskega gospodarstva. Strokovnjaki so ugotovili, da za njegovo ozdravitev republika potrebuje predvsem finančno transfuzijo ter nekaj temeljnih zakonov in programov. Žal je resnica takšna, da je republiški sklad za prestrukturiranje silno skromen, zakone sprejemamo z zamudo in socialnega programa konec januarja, ko smo tole pisali, še nismo imeli ne na republiški ne na občinski ravni.

Naši razgledi na začetku poslovnega leta '91 so torej najprej boj za preživetje, nato za ozdravitev. A čeprav smo v to leto stopili z izgubo, smo se vendarle že uspeli tudi preoblikovati v koncern. Ta je sestavljen iz novih podjetij, ki jih vodijo ambiciozni mladi strokovnjaki. Ker bomo o naših nalogah pri izpolnjevanju sanacijskega programa še dosti pisali z različnih zornih kotov, naštejemo danes le nekaj glavnih poudarkov:

– Po posameznih podjetjih bomo sprejeli konkretne ukrepe za zvišanje izplena in za znižanje cen v primerjavi z Evropo.

– Začeli bomo sestavljati nove liste cen vložnih materialov za izdelavo jekla, nadaljevali pa bomo tudi s posebnimi ukrepi za znižanje cen vseh vrst energije.

– Materiale bomo nabavljali tam, kjer so cene najugod-

nejše, torej tudi na svetovnem tržišču, tako da bi končni proizvodi glede cen postali konkurenčni na tujem, nam pa bi začeli ustvarjati dobiček.

Povečanje produktivnosti bomo poskušali doseči tudi s prilagajanjem števila zaposlenih obsegu proizvodnje.

Reorganizacije in sanacije železarne seveda ne bomo mogli uspešno izvesti z enakim številom zaposlenih, kakršnega smo imeli v preteklih letih, jasno pa je tudi, da podjetje, ki ima izgubo, ne more izplačevati enakih plač kot podjetje, ki dela z dobičkom. Razveseljivo je, da so se o tako občutljivih stvareh, kot so tehnološki viški in plače, vodstvo koncerna in oba sindikata znali pogovarjati odkrito, strpno, konstruktivno in z medsebojnim razumevanjem. Le upamo lahko, da bo v skupno dobro tudi naprej tako.

IZ VSEBINE

- Sindikat kot partner v zaostrenih razmerah
- Izvoljen generalni direktor
- Lepi prihranki na terenu
- Enajst načel managerskega kodeksa
- Kako zmanjšati stroške
- Kako je za železarno zanimivo italijansko tržišče
- Decembra daleč pod načrti
- Podjetništvo – nova možnost za motivacijo v socialističnih državah
- Kaj smemo vedeti o aluminiju
- Lastninjenje stanovanj
- Iz proizvodnega programa
- Sociologija o vodenju
- Iz naših krajev
- Nekaj misli o ženski brezposelnosti
- Tuj jezik v 1. razredu
- Prebrali smo za vas
- Kultura
- Rekreativna in šport
- Pohodi slovenskih železarjev
- Kadrovska gibanja
- Branje: Kahlil Gibran, Prerok

IZ DELA SINDIKATA

Sindikot kot partner v zaostrenih razmerah

Drugi sestanek direktorja g. Andreja Kokalja s predstavniki sindikata v železarni 21. januarja – redni mesečni sestanki so predvideni tudi v naprej – je imel dva namena: seznaniti sindikaliste s položajem železarne na začetku leta 1991 in pojasniti vlogo, ki naj bi jo po mnenju novega vodstva imel sindikat v koncernu.

PLAČA ŠE NI ZNAK
ZA OPTIMIZEM

Po direktorjevih besedah pravočasno izplačilo OD v januarju še nikakor ni znak za optimizem v železarni, kajti poslovni rezultati so slabi. Decembra smo ustvarili le okoli 145 milijonov din realizacije, kar je veliko premalo za vse potrebe. Tudi leta 1990 nismo končali pozitivno, ampak z izgubo okoli 450 milijonov din; 60 % te izgube je v metalurgiji, 40 % v predelavi. Tudi razmerje med terjatvami in neplačanimi obveznostmi se je v zadnjih mesecih leta 1990 zelo spremenilo; vse več je ne-

plačanih obveznosti. Naročil primanjkuje. Na zunanjem trgu smo predragi, domače tržišče je v razsulu, vendar še vedno vredno tveganja.

Pričakovati je, da bo sanacijski program prinesel nekatere rešitve, tudi z določevanjem viškov. Zaradi ostre konkurence in zaradi neposlušnosti slovenske vlade za metalurgijo pa moramo rešitve iskati tudi v povezovanju navzven.

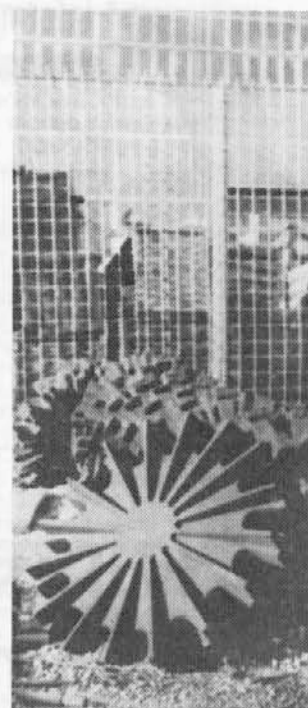
NE OPOZICIJA, PARTNER

V takšnih razmerah, je pričrati generalni direktor, more biti sindikat v železarni le partner, nikakor pa ne opozicija, mogoče se naščuvana od nekih zunanjih forumov. Reševanje razmer, sploh z ugotavljanjem viškov, terja sindikat znotraj plotu železarne, ne razcepljenega, ampak združen sindikat, katerega politika pri sanaciji stanja bo identična s politiko vodstva – v tem smislu, da bo sindikat partner pri določevanju viškov in hkrati soustvarjalec načrta za reševanje socialnih problemov

(največ možnosti je zaenkrat videti v celični proizvodnji). Tako bo direktor tudi ostal član sindikata (svobodnega), sindikatu pa bodo v železarni zagotovljeni pogoji dela.

Za sindikat so nato v razpravi sodelovali Darko Marinč in Franjo Kocen (za svobodni sindikat) ter Milenko Kobal in Adolf Petrič (za neodvisni sindikat). Izpostavili so nekaj konkretnih vprašanj, predsednika obeh sindikatov pa sta predstavila še svoje videnje položaja in vloge sindikatov v Železarni Ravne.

Tako je Franjo Kocen, podpredsednik svobodnega sindikata, poudaril, da je osnovno vodilo tega sindikata upoštevati dogovorjena pravila, zapisana v Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo, v Zakonu o delovnih razmerjih in v drugih aktih. Nihče se ne sme ravnati po obrazih, ampak zgolj po pravilih. Za ravnanje po pravilih se zavzema tudi neodvisni sindikat v železarni, s to razliko, kot je povedal njegov predsednik Milenko Kobal, da bo imel ta sin-

dikat svoj sedež zunaj železarne in bo zato, ker bo neodvisen od vodstva, laže ščitil delavce. Je pa pripravljen v dobro delavca aktivno sodelovati tako z vodstvom železarne kot s svobodnim sindikatom.

Helena Merkač

ENA OD MOŽNOSTI
ZAPOSLOVANJA ODVEČNE
DELOVNE SILE

Zaradi teženj po razvoju obrti v občini in zaposlovanju odvečne delovne sile prihajamo do spoznanja, da moramo tudi v železarni začeti reševati te probleme in omogočiti delavcem, da se prezaposlijo.

Morda bi predvsem delavcem, ki delajo na programih, ki so le 10 – 20 % izkoriščeni, ponudili možnost privatizacije – registracije obrti.

V zvezi s tem predlagam:

– da se v posameznih novo formiranih delniških družbah sestavi popis tistih del – programov in osnovnih sredstev, na katerih se opravljajo dela, ki so nujno potrebna, kapaciteta stroja pa je le 10 – 20 % izkoriščena

– delavcem, ki opravljajo ta dela, damo možnost, da registrirajo obrt in ta dela opravljajo kot storitveno dejavnost za Železarno

– če tak delavec ni zainteresiran za registracijo obrti, se omogoči (z javnim razpisom) sodelavcem, da si pridobijo ta dela

– sklene se prodajna, najemna ali leasing pogodba, kjer železarna da v uporabo delovno sredstvo s programom

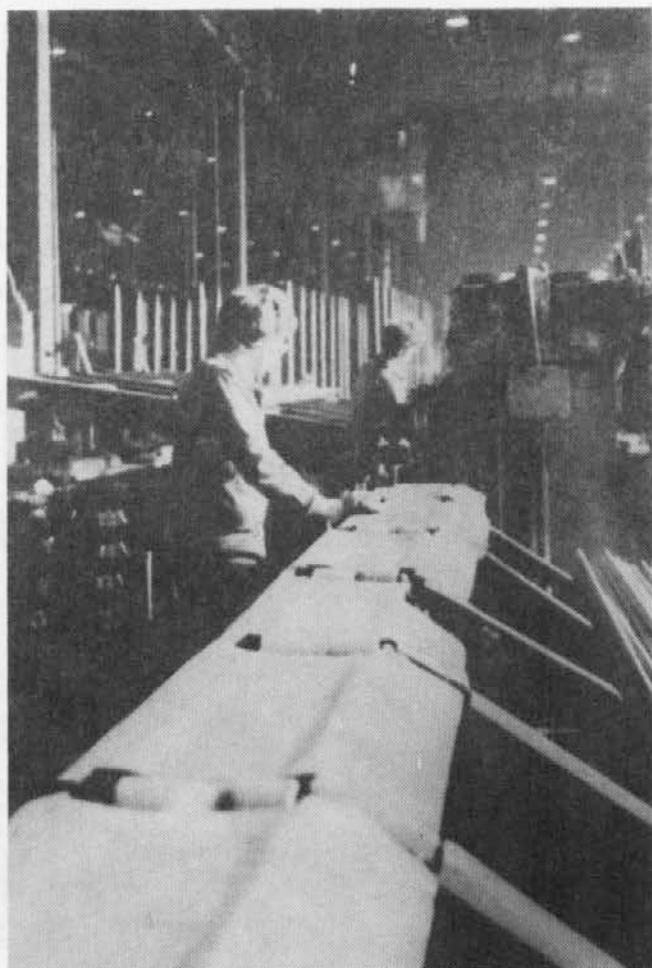
– sestavi se pogodba o delu, ki poleg splošnih podatkov zajema še pogoje o

- dobavi surovin ali polizdelkov
- zahtevani kvaliteti, količini in roku izdelave
- načinu in roku plačila
- kritju stroškov nabave, skladiščenja in prevoza
- kritju stroškov reklamacij in druge specifične pogoje.

S tem sestavkom nakazujem le eno od možnih oblik razvoja obrti in zaposlovanja odvečne delovne sile.

Naj še omenim, da tudi RAZOR, KOROSKA RAZVOJNA DEJAVNOST, nudi določene programe zainteresiranim, ki želijo registrirati obrt in jim s svojim svetovanjem omogoča reševanje različnih problemov.

Ernest Arih

S 14. SEJE DELAVSKEGA SVETA

Izvoljen generalni direktor

Delavski svet Železarne Ravne je na svoji 14. seji, ki je bila 14. januarja 1991, izvolil za generalnega direktorja koncerna Železarne Ravne dosedanjega vršilca dolžnosti, dipl. inž. Andreja Kokalja. Izbral je med dvema prijavljenima kandidatoma, njim in dr. Tonetom Pratkanarjem.

Delegati so na seji poslušali še poročilo o gospodarskem in finančnem položaju železarne, se odločili za odlog razpolaganja s sredstvi na žiro računih podjetij do zaključnega računa, sprejeli predlagano prioriteto listo prosilcev za stanovanja ter dali nekaj delegatskih pobud.

STANJE V ŽELEZARNI JE ZASKRBLJUJOČE

Kot je povedal generalni direktor Kokalj, je bilo gospodarsko stanje železarne v začetku leta 1991 zelo slabo. Do dneva, ko je bila seja, je bil žiro račun koncerna blokirán že neprekinjeno 43 dni, z izplačilom plače za december pa se je negativno stanje še poslabšalo. Imamo veliko terjatev do naših kupcev, močno pa so narasli tudi dolgovi železarne dobaviteljem. Zaradi nizke realizacije (v decembru je znašala komaj 154 milijonov dinarjev) bilanca za leto 1990 ne more biti pozitivna.

Vodstvo koncerna je ob tem, da vsak mesec pripravlja že kar nemogoče finančne konstrukcije, da zagotovi denar za plače, izdelalo kratkoročni sanacijski program, po katerem naj bi proizvodnjo in poslovanje Železarne Ravne uredili v dveh letih. Bistvo programa je v tem, da išče izhod tako za metalurško proizvodnjo kot mehansko predelavo. Z izboljšanim nastopom na tržišču naj bi pridobili več naročil, z zmanjšanjem stroškov, racionalnejšo organizacijo in z boljšim delom naj bi postali bolj konkurenčni na tujem trgu. Ker so nam za to potrebne nekatere investicije, ki jih v sedanjem položaju ne moremo izvesti, se za zdaj tudi domačemu trgu še ne moremo odreči. Seveda pa si čisto sami, brez zunanje pomoči, ne bomo mogli pomagati. Pričakujemo pomoč republiške vlade, ki se doslej o prihodnosti slovenskega železarstva še ni izrekla, prepričani pa smo, da zaradi tradicije in potrebnosti te panoge za druge veje industrije ne bo obrnila metalurgije

– kljub svojemu zelenemu programu. Vendar nas sama naklonjenost republiške vlade ne bo rešila. Rešeni bomo šele, ko bo zadihalo celotno slovensko gospodarstvo.

DO BILANCE RAZPOLAGA S SREDSTVI KONCERN

Čeprav imajo posamezna podjetja kot delniške družbe železarne lastne žiro račune, je delavski svet odločil, da do 31. marca še ne morejo razpolagati s sredstvi, ki pritekajo nanje. To je storil zaradi težkega likvidnostnega položaja koncerna in ker bodo šele z zaključnim računom razčiščena finančna razmerja in razdeljeni viri premoženja med posameznimi podjetji koncerna. Dotlej bo celotno finančno poslovanje Železarne Ravne vodil sektor Ekonomika in finance.

SPREJETA PRIORITETNA LISTA ZA STANOVANJA

Delavski svet je sprejel prednostno listo prosilcev za dodelitev in zamenjavo stanovanj, ki jo je predlagal odbor za kadrovske zadeve. Listo so sestavili v skladu s pravilnikom po natečajnem postopku, ki se je pričel 8.10.1990. Na natečaj se je prijavilo

skupno 314 prosilcev, delavcev železarne.

PREPREČITI NEPRAVILNOSTI

Podpredsednik sindikata je opozoril, da se ob razporejanju delavcev na prisilne dopuste dogajajo nepravilnosti, ki jih ne bi smeli dopustiti. V nekaterih podjetjih in obratih ne upoštevajo 64. sklepa, ki ga je delavski svet sprejel na seji lani avgusta, niti določil zakona in kolektivne pogodbe, pri obveščanju o razporeditvi na čakanje pa nekateri vodstveni ljudje pozabljajo na načelo humanosti. Podobne informacije so prišle tudi iz vrst delegatov, zato je delavski svet sprejel pobudo, da generalni direktor s podjetjem Korak ugotovi, kaj se dejansko dogaja v zvezi s prisilnimi dopusti in ob prerazporejanju delavcev zaradi reorganizacije.

V skupnosti podjetij, ki hoče harmonično delovati, ne smemo dopuščati nepravilnosti, še manj nezakonitosti. Ker je generalni direktor v nastopnem govoru ob izvolitvi poudaril, da bo skrbel za pošteno delo in zakonitost tako v posameznih podjetjih kot v koncernu, smemo upati, da bo na omenjenem področju kmalu vzpostavljen red, od-

pravljene pa tudi težave, ki so nastale ob zadnjih spremembah organizacije in jih nekateri imenujejo kar papirnata vojska.

SPREMENBA PRAVILNIKA O PLAČAH?

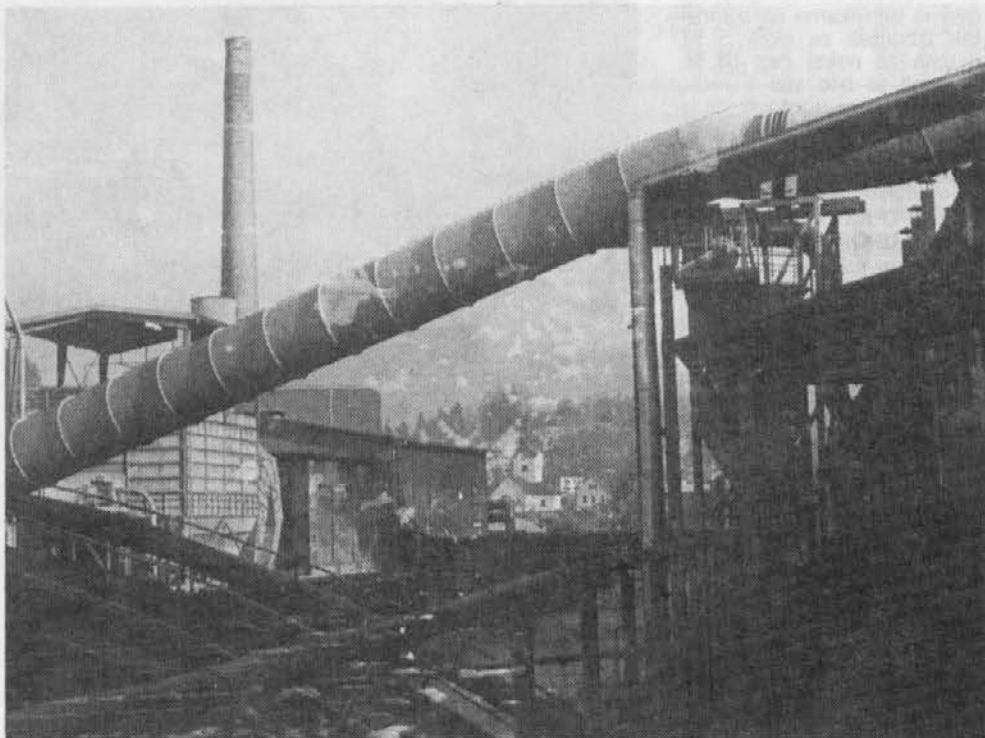
Na delavski svet so delavci naslovili dve pobudi za spremembo pravilnika o plačah. Delovna skupina v TSD predlaga, da bi spremenili točkovanje v razredih 2/5 in 2/6, po mnenju pobudnikov iz Tehniškega sektorja pa naj se napredovanje delavcev ne bi končalo že z 20 leti delovne dobe.

Obe pobudi je delavski svet dal v obravnavo podjetju Korak.

ISKATI KANDIDATE ZA UPRAVNI ODBOR

V prihodnje bo koncern Železarna Ravne upravljal upravni odbor. Sestavljali ga bodo – ob predsedniku – po en predstavnik delavcev Železarne, banke, republike, zunanji strokovnjak in še dva strokovnjaka iz železarne. Delavski svet poziva delegate in sindikate, da poiščejo primerne ljudi, ki bi bili sposobni predstavljati delavce v UO koncerna.

Mojca Potočnik

VARČEVANJE Z ENERGIJO

LEPI PRIHRANKI NA TERENU

Po meritvi in servisu bodo nekateri prihranili tudi do 14 % kuriva

Bolj kot na delovnem mestu nas v živo zadene, če se kaj prihrani pri energiji doma, saj gre prihranek direktno v naš žep. Toda tudi doma se še vse premalo zavedamo, koliko možnosti je, da varčujemo, pa ne le to, tudi za manjše onesnaževanje okolja lahko veliko storimo.

Energetiki v Železarni Ravne so se zato odločili, da ljudem v zvezi s tem pomagajo. Ponudili so jim svoje storitve in s tem ubili tri muhe na mah: naredili dobro porabnikom, ekologiji in sebi, saj se zna dejavnost razširiti, s tem pa opravičeno ostati kakšno delovno mesto za energetike več v železarni. Akcijo je vodil Robert Jamšek, po terenu pa sta hodila Marjan Hudrap in Anton Prevorčič.

KAKO JE AKCIJA POTEKALA

Izmed tistih, ki v Dravogradu, Strojnski Reki, na Prevaljah in v Mežici ogrevajo svoja stanovanja z oljem ali plinom, so v navzočnosti komisije izžrebali devet uporabnikov in jim v januarju zastoj izmerili temperaturo prostora, kjer stoji peč, dimnih plinov, vsebnost saj, prisotnost SO₂ in CO₂, pretok zraka, izkoristek peči, podatke računalniško obdelali, nudili nasvet in nastavili gorilec, če je bilo treba. Rezultati so bili naslednji: dvema strankama so izkoristek izboljšali za okoli 5 %, dvema za nekaj čez 13 %, pri treh je bilo vse v redu, pri dveh pa so ugotovili, da je pomanjkljiva izvedba (preslabo tesnjena vrata, prevelika šoba – »diza«).

KAJ O AKCIJI MENIJO UPORABNIKI

Vprašali smo tri uporabnike, kaj menijo o akciji in o pristopu delavcev Energetike do njih, ter Jožka Kerta, člana ravenskega izvršnega sveta, kakšen pomen pripisuje akciji občinska vlada.

Franc Kolar, Tolsti vrh 99, Ravne:

»Z oljem kurimo prvo sezono, in sem že razmišljal, da bi dobil koga, ki bi prekontroliral delovanje peči, saj ne veš, kakšno je izgorevanje, kakšna temperatura dimnih plinov, kakšen izkoristek na napravi. Zato mi je to, da sem bil izžreban, zelo prav prišlo. Fant, ki je prišel na dom in ki je bil zelo prijazen, je ugotovil preveliko »dizo«, zaradi česar več

pokurim, izkoristek je slab, preveč temperature gre v dim.

Ocenjujem, da je akcija koristna za vsakega posameznika in tudi za družbo, saj je njen cilj tudi manjše onesnaževanje okolja. Je kar prav, da je bila za začetek brezplačna, za afirmacijo, verjetno pa se bo to obrestovalo.«

Marjan Vončina, Kralja Matjaža 11, Mežica:

»Z nekaj presledki kurimo pri nas z oljem že 18 let.

Izredno sem se navdušil nad to odločitvijo Železarne Ravne. Akcija je izrednega pomena za kraj, za krajanje, saj teh uslug ni, če pa so, so dokaj nestrokovne, navadno brez meritvenega instrumenta.

Menim, da je ta poteza železarne pomembna zaradi treh stvari: ekologije, saj bo zmanjšana emisija strupenih snovi, prihranka družbe pri gorivu in prihranka posameznika. Tako bo pri meni osebno, pa se nekoliko razumem na

te reči, prihranek 5 %, kar je 1000 din na kurilno sezono. Če se večini, ki kurijo, izkoristek izboljša za 10 – 15 %, vidimo, za kakšne denarje gre in vidimo pomen za ekologijo.

Izvajalci akcije so bili odlični ljudje, so strokovnjaki, odlično opremljeni. V 15 minutah so stanje izmerili in popravili. Takega servisa ne vidim niti v bližnji niti v daljni okolici. Če je železarna opremljena in ima delno proste zmogljivosti, bi bilo izjemnega pomena, da bi nudila storitve krajanom. Takih storitev ni. Prav bi bilo, da bi železarna prevzela celotno servisno službo za plinsko in tekoče gorivo.

Nad akcijo sem izredno navdušen. Odslej bom usluge redno naročal, propagando pa bom naredil tudi prek mežiške CaTV in sploh v kraju, kjer sem predsednik komisije za varstvo okolja.«

Mojca Vrtič, Dravska 7, Dravograd:

»Bila sem zelo presenečena, ko so me poklicali iz železarne in mi povedali, da sem izžreban za brezplačno kontrolo delovanja centralne. Nisem si mogla zamisliti, da je to res.

Z oljem kurimo od leta 1977, ker je bolj racionalno za manjšo hišo, kot je naša.

Meritve je opravil zelo vluđen »poba«. Če bi bili vsi serviserji takšni, bi bilo zelo v redu.

Menda bo po meritvah za približno 5 % boljši izkoristek peči.

Akcijo ocenjujem pozitivno. Zadovoljna sem, če bo izkoristek v redu, da bom manj pokurila. Veseli pa me tudi, če bo to pripomoglo k manjšemu onesnaževanju okolja. Za takšne akcije bo gotovo vsak pameten človek.«

Jožko Kert, član IS SO Ravne za varstvo okolja:

»Prvih devet meritev dokazuje, kako so te meritve nujne, zato kaže, da bi bilo treba s tem delom v dobro občanov in družbe nadaljevati. Tak pristop nedvomno rešuje gospodarsko plat (nižji stroški) in izboljšuje ekološke pogoje življenja, s tem pa pripomore k ekološki vzgoji občanov, kar bi na daljši rok moralo imeti še druge pozitivne posledice. Zato je treba povaliti delavce Energetike, Roberta Jamška in sodelavce, ki na tak način osebno veliko prispevajo k reševanju omenjenih področij, hkrati pa z odpiranjem navzven nakazujejo nove oblike delovanja strokovnjakov oz. zaposlovanja odvečnih delavcev v železarni.

Kot član izvršnega sveta vsekakor podpiram take pristope, saj so iz meritev jasno razvidne pozitivne ekonomske in ekološke posledice. Zato kaže s strani IS imetnikom individualnih kurišč, posebej pa vsem večjim podjetjem, takšne meritve priporočiti.

Akcija pomeni tudi prispevek k doslednejšemu izvajanju 19. člena odloka o varstvu zraka na območju občine Ravne, ki pravi, da mora lastnik kurilne naprave z močjo nad 20 KW vsaj enkrat letno naročiti meritve dimnih plinov ter s tem pridobiti potrdilo o pravilnem obratovanju kurilne naprave.

Skupini energetikov izrekam vso priznanje za tako osebno angažiran pristop.«

PRIPOROČILO

Zapisano je gotovo zgovorno.

Če želite storitev tudi vi, pokličite 0602 21 131, int. 4212 ali 4595. Cene za obisk pa so po krajih: Ravne 64 din, Prevalje 80, Mežica 120, Črna 160 in Dravograd 100 din.

Helena Merkač

Z dobrim delom se da preživeti

Tako je poudaril v.d. direktorja Armatur inž. Alojz Karničnik, ko smo ga ob koncu za to podjetje uspešno končanega leta 1990 in na pragu novih izzivov v letu 1991 naprosili za izjavo za Informativni fužinar. »Čemu pripisujete v zadnjem času konstantno pozitiven rezultat Armatur (kar je danes izjemno!), zunanji ali notranji dejavnikom, in kakšno naj bi bilo po vašem mnenju v Armaturah leto 1991«, sta se glasili vprašani.

»Letos je desetletnica obstoja Armatur in dejstvo je, da so naši fizični pokazatelji že nekaj let pozitivni in da je kvaliteta na primernem nivoju. Tudi z rastjo proizvodnje se lahko pohvalimo. Tako smo lani zabeležili največjo proizvodnjo v desetih letih – 776 ton za vrednost 13,5 milijonov DEM, letos pa načrtujemo še 10-odstotno rast. Za tričetrt leta že imamo naročil, največ, okoli 80 %, za izvoz, za Nemčijo, Ameriko in Avstrijo, računamo tudi na Švico, za Sovjetsko zvezo naročila

izvodnje na vseh nivojih dela, vključiti se čim več v izvoz, ker doma za našo branžo ni dovolj dela, imeti neoporečno kvaliteto in dosegati roke, ker sicer ne bi mogli izvažati. Naš največji problem pri izvozu je seveda cena, saj se na Zahodu srečujemo z močno konkurenco. Nevevmakršnih rezultatov v pogledu ekonomičnosti tu ne moremo pričakovati, vendar se v kombinaciji z domačim trgom računica vseeno izide. Seveda pa v zadnjem času v podjetju veliko delamo prav na tem, da nare-

še čakamo, za domači trg pa se tudi dogovarjamo.

V izvozu zaenkrat največ sodelujemo z nemškimi Krombachom. Lani smo imeli z njim posej za 7 milijonov DEM, letos bo ta še večji. S Krombachom smo že tudi vodili razgovore o sovlaganju v našo delniško družbo, a so zaenkrat zaradi nerazrešenih normativov lastninjena ostali razgovori na pol poti.

Povedati moram, da so rezultati doseganja fizične proizvodnje pozitivni predvsem zato, ker so bili naši cilji ves čas zasesti zmogljivosti pro-

dimo našo ceno konkurenčno. Lotili smo se stroškov, zalog, na strojih skušamo dosegati čim večje učinke in upamo, da nam bo to sčasoma prineslo tudi dobiček, ki bo potem omogočil tudi nadaljnji razvoj.

Razvoja v Armaturah nikdar nismo zanemarjali. Do leta 1989 je bil ta predvsem v rokah bivšega RPT. Toda že kmalu smo začeli razvijati tudi svojo pot, s tem da smo močno angažirali aktivnosti za pridobitev lastnega razvojnega kadra. Skupaj z razvojniki v železarni in našimi lastnimi

smo prišli do nivoja, da smo s proizvodnim programom v »špicu« vseh kvalitetnih in tudi drugih zahtev v Evropi, kar je videti tudi iz tega, da imamo tako velike možnosti prodaje na Zahodu. Glavni naši proizvodi so krogelne pipe, v zadnjih letih pa tudi posebne pipe za potrebe prehranske industrije in posebni deli za črpalke v kemijski industriji.

V letu 1991 bodo morale Armature samostojno zaživeti kot delniška družba. To je naš cilj. Z Jeklolivarno, s katero so nas skušali združiti, bomo imeli poslovne odnose. Za to smo zainteresirani, ker smo

se z njo tudi razvijali, in zdaj skupaj dosegamo kvaliteto, kot jo zahteva Zahod.

Pred reorganizacijo je bilo v Armaturah zaposlenih 176 ljudi, v delniški družbi računamo zaradi krepitve nekaterih lastnih funkcij povečanje na 186. Glede na naročila za letos pričakujemo, da ljudem ne bo treba na prisilne dopuste.

Če se gospodarske in politične razmere v Jugoslaviji oz. Sloveniji ne bodo bistveno poslabšale, smo v Armaturah za leto 1991 optimisti.«

Helena Merkač

OSKRBA Z ENERGIJO V DECEMBRU 1990

Cene kupljenih energentov so v decembru ostale na nivoju novembrskih. Zaradi tega so bili tudi stroški proizvodnje sekundarnih energentov (pare, toplotne energije za centralno ogrevanje, sanitarne tople vode, komprimiranega zraka...) na enaki višini kot v prejšnjem mesecu. Izjema je le kisik, ki ga zaradi izpada lastne proizvodnje v celoti kupujemo in je približno dvakrat dražji kot kisik, ki ga pridobivamo z lastno proizvodnjo, cene pa so naslednje:

1. Lastna proizvodnja okoli	2,50 din/kg
2. Kupljen v Tovarni dušika Ruše	6,10 din/kg
- Razlika v ceni je več kot očitna, posledica pa se kaže tudi v stroških kisika, ki so temu ustrezno višji.

Sicer pa znašajo skupni stroški porabljene energije v Železarni Ravne po okvirnih izračunih v decembru 30,02 milijona din. Stroški na tono skupne proizvodnje znašajo v decembru 1.713,50 din, na tono prodane robe pa 5.851,10 din.

1. Primarni energenti	Poraba	Stroški v din
Elektro energija	10 201 193 kWh	12 262 573,97
Zemeljski plin	3 359 572 Sm ³	7 478 175,04
Butan-propan	16 914 kg	101 436,82
Mazut	277 630 kg	1 032 610,47
Karbid	8 900 kg	73 514,00
2. Sekundarni energenti	Poraba	Stroški v din
Acetilen	3 117 kg	137 924,95
Industrijska voda	1 280 960 m ³	659 156,08
Sanitarna topla voda	10 155 m ³	126 491,15
Para	4 283 300 kg	1 951 163,69
Centralno ogrevanje		
- v Železarni Ravne	6 030,287 MWh	2 782 070,75
- v mestu Ravne	8 745,013	2 927 117,74
Kisik	267 967 kg	2 321 873,15
Komprimirani zrak	5 640 668 m ³ _n	1 203 048,50
Čisti dušik	36 527 m ³ _n	900 313,38
Argon	5 630 m ³ _n	337 618,00

V mesecu decembru je bila dobava primarnih energentov v redu, le z zemeljskim plinom smo bili reducirani od 20.12.1990 do 23.12.1990. Razliko od potrebne količine smo krili z uporabo mazuta v kotlarni na parnih in vročevodnih kotlih. Torej smo kljub redukciji ZP in remontu kisikove naprave v kisikarni vse porabnike oskrbovali z vsemi energenti v redu, tako da zaradi tega ni bila motena proizvodnja.

Za normalno oskrbo porabnikov smo zaradi remonta kisikove naprave dobavili iz Tovarne dušika Ruše 278 150 kg kisika in 36 091 m³_n čistega dušika, nabavili smo tudi 5 715 m³_n argona, in sicer v celoti iz Avstrije.

Zbrali smo 6.900 l odpadnega olja, ki ga pokurimo na ogrevalnih pečeh oz. parnih in vročevodnih kotlih. Od tega je 2.700 l pridobljenega od naprave za čiščenje odpadnih emulzij. Teh smo zbrali in prečistili 152,2 m³.

Poleg oskrbe porabnikov z energenti smo izvajali še planirane preventivne preglede in tekoča vzdrževanja na energetskih napravah in instalacijah. Sproti smo odpravljali vse nastale okvare na energetskih vodih v železarni in na centralni kurjavi v mestu. Zaradi izključitve iz obratovanja zadnje mazutne peči ELPIT v valjarni smo izpraznili in izpihali mazutovod od črpalnice v energetiki do peči.

Poraba primarnih in sekundarnih energentov je bila v decembru manjša, kot smo planirali. Več od plana smo porabili samo čistega dušika, ker se je le-ta uporabljal tudi kot tehnični dušik. Manjše porabe energentov so normalne z manjšimi proizvodnjami, saj smo dosegli v metalurgiji le 40,9 % plana, boljša proizvodnja je bila v mehanskih poslovnih enotah in je znašala v PE Stroji 55,8 % in v PE Obdelava 77,8 % plana. Poraba vseh toplot iz ZP + PB + M pa je znašala 66,45 % planirane toplote.

Kljub temu, da so bile porabe energentov manjše od planiranih, se je zaradi nizkih proizvodnih povečala specifična poraba na enoto, saj je ta na blagovno proizvodnjo v primerjavi z lanskim decembrom večja za 29,67 %, v primerjavi z novembrom 90 pa za 38,27 %.

Robert Jamšek

ENAJST NAČEL MANAGERSKEGA KODEKSA

Uvod

Dogajanja v poslovnem svetu so odraz dogajanja v družbi kot celoti. Po vojni se je naš poslovni sistem razvijal bolj ali manj izolirano od poslovnih sistemov razvitih držav. Posledica tega je »zakon ulice«, ki vlada in ureja dobršno mero poslovnih odnosov pri nas kot odraz splošne moralne dezintegracije družbe in kot nekakšen substitut kodeksa poslovnega obnašanja. Končno tudi k nam prodira zavest, da z našim avtentičnim »cosa nostra« poslovnim obnašanjem ne bomo mogli postati del razvitega poslovnega sveta. Če ne bomo spremenili svojega načina komuniciranja s poslovnimi partnerji (predvsem tujimi), bomo za vedno ostali ožigosani kot nižjerazredni partnerji sumljivega izvora in slovesa. Morda marsikdo ne bo verjel, da takšne stvari dolgoročno precej močno udarjajo (tudi) po žepu.

Društvo poslovnih delavcev Manager je sprejelo svoj kodeks obnašanja managerjev, sestavljenih iz enajst načel za vodenje. Načela povzemamo v celoti iz revije Manager, julij 1990.

1.

Vse svoje ravnanje bomo usmerili v nenehno večanje blaginje ne samo zaposlenih, ampak vseh, katerih materialni položaj je odvisen od delovanja našega podjetja.

Blaginjo bomo razumeli kot obilje materialnih in nematerialnih dobrin, ki dolgoročno dajejo človeku možnosti za boljše kakovost življenja.

Za nenehno večanje blaginje je nujen dobiček, ki ga bomo razumeli kot dajanje danes za boljši jutri. Zato si ne bomo prizadevali samo za ustvarjanje dobička, temveč tudi za tako njegovo porabo, ki bo resnično povečevala blaginjo.

Pri ustvarjanju dobička si bomo prizadevali doseči ravnotežje med današnjo in bodočo blaginjo. Pri tem bomo upoštevali, da brez dobička ni blaginje, brez blaginje pa ni dobička. Tako dobička ne bomo ustvarjali z nezadovoljnimi sodelavci, z nezadovoljnimi kupci, z nezadovoljnimi dobavitelji in z nezadovoljnimi lastniki kapitala. Hkrati pa bomo upoštevali, da današnje blaginje ne smemo žrtvovati za jutrišnjo.

Tako kot je dobiček potreben za večanje blaginje, bomo upoštevali da je blaginjo mogoče doseči tudi brez denarja, to je z nematerialnimi dobrinami, kot so npr. prijetni medčloveški odnosi, zadovoljstvo z delom in podobno.

2.

Zavzemali se bomo za čim večjo svobodo pri uveljavljanju interesov podjetja ob hkratnem upoštevanju interesov države in drugih prizadetih in za spoštovanje dogovorjenih »pravil igre«. Z uveljavljanjem svojih interesov ne bomo omejevali ali dušili interesa drugih.

Prizadevali si bomo za takšno gospodarsko ureditev, v kateri bo država predvsem ustvarjala ugodne razmere za zdrav in čvrst razvoj podjetništva, podjetjem pa bo pustila, da bodo svobodno gospodarila v okviru dogovorjenih pravil.

Zavzemali se bomo, da bo država usklajevala svoje interese z

gospodarstvom, in ne da mu jih bo vsiljevala.

Zavzemali se bomo za svobodo in hkrati za red v državi in gospodarstvu.

Zastopali bomo mnenje, da naj država dosega zdrav in čvrst razvoj na naraven način, to je z ustvarjanjem konkurenčnosti. Boj za preživetje v razmerah domače in tuje konkurence naj podjetja spodbuja k uspešnosti.

Prizadevali si bomo, da bodo podjetja, ki jih vodimo, sposobna preživetja v mednarodni konkurenci in da se bo naša država vključila v Evropsko gospodarsko skupnost.

3. Prizadevali si bomo za čim bolj koristno vlogo podjetja na trgu.

Naša naloga je, da določimo vsem razumljivo in koristno vlogo našega podjetja na trgu, da skladno s to vlogo določimo merilje cilje podjetja, ki jih odgovorno usklajujemo z drugimi prizadetimi in jih nato dosledno uresničujemo.

Vlogo podjetja bomo oblikovali tako, da bomo čim bolj izkoristili priložnosti na domačem in svetovnem trgu in prednosti našega podjetja.

Ves čas bomo spremljali vse spremembe v okolju in jim prilagajali vlogo in cilje podjetja.

Ustvarjali bomo razmere, da bomo imeli več lastnih inovacij in da bomo hitreje uporabili inovacije drugih.

4. Prizadevali si bomo večati svojo sposobnost in usposobljenost za vodenje. Zato se bomo sprosti seznanjali z novostmi in skrbeli za svoje zdravje.

Vodenje bomo razumeli kot poklic, za katerega je treba imeti posebno strokovna znanja. Zato se bomo ves čas izobraževali in izmenjevali izkušnje z drugimi.

Vodenje bomo razumeli kot kulturne medčloveški odnos.

Zavedamo se, da je uspešnost našega dela odvisna tudi od dobrega počutja. Zato bomo poskrbeli, da bomo imeli ustrezne počitek in sprostitve ter čas za družino in prijatelje.

5. Prizadevali si bomo čim bolj spoznati potrebe potrošnikov, jih usmerjati k pozitivnim in humanim ciljem in jih čim bolj zadovoljevati tudi s konkurenčnimi cenami.

Zavzemali se bomo za prodajo neškodljivih, varnih in koristnih proizvodov.

Z akcijami za spodbujanje prodaje potrošnika ne bomo zavajali ali spodbujali k zdravju škodljivemu ravnanju.

Sodelavce bomo vodili tako, da se bodo razvijali v samostojne in prijetne osebe, ki rade delajo v podjetju, ki ga vodimo. Upoštevali bomo, da ni učinkovitosti brez humanosti in da ni humanosti brez učinkovitosti.

Ljudi, ki jih vodimo, bomo spoštovali in upoštevali kot človeka in sodelavca. Pravice razpolagati z njihovo delovno silo ne bomo razumeli kot pravico poljubnega razpolaganja s človekom v okviru zakonskih določil.

Prizadevali si bomo, da bo vsak sodelavec dobil s cilji jasno opredeljeno, svojemu znanju in sposobnostim primerno in koristno vlogo v podjetju in da bo pri uresničevanju ciljev čim bolj

samostojen.

Zavzemali se bomo za načrtovanje osebnega razvoja sodelavcev, za njihovo nenehno izobraževanje in usposabljanje. **Sodelavcem bomo pomagali pri uresničevanju z njimi dogovorjenega osebnega razvoja.**

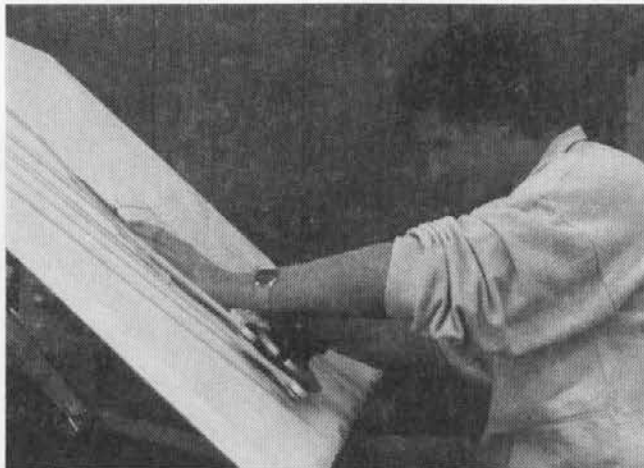
Sodelavce bomo pravočasno seznanjali z vsem, kar je tesno povezano z njihovimi nalogami in njihovim položajem v podjetju.

Prizadevali si bomo za zdravju čim manj škodljivo delovno okolje in prijetnejše počutje pri delu.

Sodelavcem bomo pomagali materialno in z nasveti, če jih bo doletela nesreča.

7. Prizadevali si bomo zavarovati interes lastnikov kapitala, ne glede na vrsto lastnine. Njihov interes bomo usklajevali z interesi zaposlenih in drugih prizadetih.

Prizadevali si bomo čim bolj spoznati interese lastnikov kapitala, jih nato usklajati z dolgoročnimi interesi drugih prizadetih in jih oblikovati v cilje podjetja.

Upoštevali bomo, da je mogoče trajno dosežati dobiček le, če je delovanje podjetja v skladu z interesi lastnika kapitala in drugih prizadetih in če so ti interesi med seboj usklajeni. Zato je usklajevanje vseh interesov (in ne le zastopanje interesa lastnika) naša osnovna naloga, ki je hkrati skladna z dolgoročnimi interesi lastnika kapitala.

Prizadevali si bomo, da bomo samostojni pri uresničevanju dogovorjenih ciljev in da bodo priložnosti in odgovornosti z lastnikom jasno opredeljene.

Prizadevali si bomo za tolikšen dobiček, da bodo lastniki kapitala nagrajeni za riziko vlaganja v podjetje in zainteresirani za nova vlaganja.

Prizadevali si bomo ustvariti razmere, da bo naše podjetje zanimivo tudi za vlaganja drugih državljanov.

8. S kupci in dobavitelji bomo ustvarjali partnerstvo, ki bo temeljilo na medsebojnem zaupanju.

Medsebojno zaupanje bomo gradili na doslednem uresničevanju dogovorjenega. Kakovost, dobava v roku, poštena cena in

servis so osnova dobrih medsebojnih odnosov.

Pogodbe bomo sklepali s pogoji, ki smo jih sposobni uresničevati v skladu z dobrimi poslovnimi navadami.

Svoje dobavitelje in kupce bomo pravočasno seznanjali s tistimi našimi načrti, od katerih je odvisno naše bodoče sodelovanje.

9. Do konkurence bomo lojalni, to pomeni, da bomo spoštovali vse pravne predpise, poslovne navade in poslovno moralo, ki bodo določali »pravila igre«.

Sodelovali bomo pri določanju »pravil igre« pri konkuriranju. Državi ne bomo nasprotovali pri preprečevanju monopolov.

Varovali bomo poslovne tajnosti pred konkurenco.

Prednosti pred konkurenco ne bomo poskušali dosežati z lažjo in na druge nemoralne načine.

10. Zavedamo se, da smo sestavni del javnosti. Zato bomo del svojega časa namenili tudi javnemu delu.

Javnost bomo pravočasno obveščali.

Interese podjetja bomo usklajevali z interesi javnosti, naroda in države.

Prostovoljno bomo prevzemali tudi javne, zlasti humanitarne funkcije.

11. Zavzemali se bomo za okolje, ki bo človeku in drugim živim bitjem prijetno.

Prizadevali si bomo, da s proizvodni, odpadnimi surovinami, embalažo in podobnim ne bomo onesnaževali narave.

Zmanjševali bomo nastajanje vseh škodljivih emisij in odpadkov.

Varčevali bomo s surovinami in energijo in s tem zmanjševali posege v naravo, potrebne zaradi njihovega pridobivanja.

Zaključek

V razmerah sodobnega tržnega gospodarstva je vodenje podjetja odločilnega pomena za njegovo uspešnost in posredno seveda tudi za gospodarsko uspešnost države. Zato naziva »manager« nikakor ne moremo razumeti preprosto kot sinonim za vodjo, temveč se je treba zavedati, da za njim stoji vseh 11 navedenih načel kodeksa obnašanja managerjev. Upoštevanje teh načel naj bi prispevalo k večji humanosti in uspešnosti vodenja, predvsem pa k oblikovanju skupne poslovne kulture.

Povzel Edo Javornik

Kako zmanjšati stroške

V tem zapisu nadaljujemo razmišljanja vodstvenih delavcev podjetij v Železarni Ravne o tem, kako organizirati proizvodnjo, da bi postale cene naših izdelkov konkurenčne tistim na svetovnem tržišču. Tokrat predstavljata svoj program znižanja stroškov direktorja Jeklarne in Kovačnice.

Dipl. inž. Stanko Petovar,
v.d. direktor Jeklarne

Z NIŽJO CENO JEKLA ZAGOTOVITI TRŽIŠČE

»Komerčialisti so dognali, da je med našo ceno jekla, ki nastane ob naših stroških proizvodnje, in tisto, ki so jo kupci pripravljani plačati, razlika 20 %.

Če je proizvodnja normalna, predstavljajo v metalurgiji stroški materiala 70 %, sledi energija, delež za plače pa je zanemarljivo majhen. Ob znižani realizaciji pa v železarni namenimo za plače že 40 %.

V Jeklarni smo se lotili zniževanja stroškov na več nivojih. V prvi vrsti moramo izboljšati materialno gospodarjenje.

Še bolj kot doslej bomo v obratu zmanjšali zaloge, skrbeli za hitrejšo obračanje materiala in z boljšim delom znižali neuspelo proizvodnjo. Nujno je, da pri dobaviteljih dosežemo ugodnejše cene za staro železo, legure, ognje-vzdržne materiale, energijo. Vse to je bilo doslej za nas dražje kot za jeklarne po Evropi, nekaj tudi na račun odnosov v republikah.

Glede cen smo na začetku leta razočarani, saj je devalvacija naše upe postavila na rob. Ob devalvaciji so dobavitelji začeli cene poviševati. Če bodo vztrajali, pričakovanih rezultatov ne bomo dosegli. Do dobaviteljev smo v zelo neugodnem položaju že zaradi finančne nelikvidnosti. Ko bi mogli nuditi avans, ali vsaj zagotoviti plačilo v dogovorjenem roku, bi marsikateri dobavitelj pristal na nižjo ceno.

Upamo tudi, da bodo naši prodajni referenti izposlovali surovine prek naših dolžnikov, seveda ne po izsiljenih, temveč po normalnih tržnih cenah.

Naš naslednji ukrep je, da pri neposrednih nabavah vložnih materialov strogo pazimo tako na ceno kot na kakovost blaga. Računamo, da bomo z vključitvijo strokovnih delavcev v komercialne posle dosegli napredek. Strokovnjak, ki bo skrbel npr. za nabavo ognje-vzdržnih materialov, jih bo poznal, moral pa bo imeti tudi dober pregled nad dobavitelji in njihovo ponudbo, da bo lahko izbral res najugodnejše in najboljše. Doslej je

bilo pri tem preveč prepuščeno posrednikom.

Z optimiranjem proizvodne poti, z zmanjšanjem stroškov pri izdelavi jekla je mogoče v Jeklarni še veliko pridobiti. Na ceno lahko močno vplivamo z uporabo cenejših legur namesto dražjih ter z odpravo pretočnih ponovc v tehnološkem procesu. Prav zdaj poteka raziskovalna naloga, ki naj pokaže, kako to tehnično izvesti. Taka tehnologija bo pri UHP, mi pa bi radi do tega prišli že s sedanjimi napravami. Spremembo pripravljamo v jeklarni 2 in v jeklarni 1, kjer raziskujemo tudi možnosti obratovanja enega samega agregata namesto sedanjih dveh. Tako bi delala le ena posadka pri enem agregatu z zmogljivostjo 15 in 32 ton. Z uvedbo vodnega hlajenja pri 25-tonski peči bi se zmanjšala še poraba ognje-vzdržnega materiala.

Ti predlogi so se pojavili, ko je bila razpisana inovacija za zmanjšanje stroškov proizvodnje jekla z vakuumom. Oblikovali smo strokovni tim, ki mora z raziskavo dognati, kaj od tega je uresničljivo in omogoča boljše rezultate.

Problem je še v tem, da nam trg narekuje proizvodnjo. Vprašanje je, kako realizirati 200.000 ton, kakor je določeno v sanacijskem programu.

Lahko jih bomo naredili, če bomo imeli sprejemljive cene, če ne, se bo naša proizvodnja še zmanjšala.

Raziskujemo tudi, kakšne so tehnične možnosti uvedbe kontiliva in koliko jekla bi tako odlili. Ko bodo znani podatki, se bomo odločili, ali ga bomo uvedli ali ne. Od kontiliva pričakujemo boljši izplen jekla, tega pa bomo poskušali doseči tudi s spremembo oblike in formata ingotov. Spremembe pripravljamo skupno z Valjarno in Kovačnico. S tem se bo povečal izplen v predelavi. Treba je narediti nove kokile in nove izolacijske plošče, zaradi spremembe oblike pa se spremeni tehnologija litja.

V prihodnje moramo nujno izboljšati kakovost naših ponudb. Sistem kalkulacij je v železarni že dorečen, njihovo vsebino pa je treba do podrobnosti pregledati, videti rezerve in definirati pokritja s ciljem poceniti jekla. Ponudbena cena naj bi bila zanimiva za kupce, omogočila pa naj bi tudi pozitiven poslovni rezultat Jeklarne. Zavedamo se, da bomo letos težko pozitivno poslovali, vendar je naš namen predvsem oživiti proizvodnjo predelovalnih obratov, razširiti tržišče, s prerezporeditvijo stroškov pa pričakujemo boljši poslovni rezultat tudi za nas.

Skupno z vzdrževalci in dobavitelji energije analiziramo delež stroškov za energijo – elektriko, tehnične pline, vo-

do. Doseči želimo ugodnejše cene, pri čemer imamo različne možnosti. Elektroenergetsko gospodarstvo se zdaj z nami o cenah ni pripravljeno pogovarjati, ker smo jim preveč dolžni, ko pa se bo poraba elektrike v gospodarstvu zmanjšala, bo položaj drugačen. Kisik je v tujini cenejši kot doma, preučili bomo tudi druge cene in se v prihodnje odločali za najugodnejše ponudnike.

V Jeklarni vodimo veliko akcijo za povečanje proizvodnje jekla. V tujino želimo prodati več surovih ingotov, saj so naše zmogljivosti večje od domačega odvzema. Delamo že poskusno količino ingotov za italijanskega kupca. Po preizkusu in preverbi kvalitete se bo odločil, ali bo tudi više legirana jekla kupoval pri nas. Mi smo za naročilo zainteresirani, če bo cena pokrila naše stroške.

Ob zadnji reorganizaciji smo v Jeklarni združili obrata EPŽ in specialne zlitine v obrat Specialna jeklarne. Vodi ga mag. Švajger, ki dobro pozna tehnologijo in ve, kaj ti agregati lahko dajejo. Z njegovo pomočjo upamo, da bomo premagali organizacijske probleme in našli dovolj kupcev za naš specialni program, predvsem na tujem tržišču. Potreben pa je tudi hitrejši napredek pri osvajanju tehnologije v predelavi in obdelavi specialnih zlitin, da ne bomo prodajali samo surovega materiala, ampak kar največ končnih izdelkov.

V obratu specialnih zlitin je bil predviden kontinuiran žičo in palice. Ali bomo šli v investicijo, se bomo odločili, ko bo dovolj dobro raziskano tržišče.

Glede na to, da se je proizvodnja zmanjšala, smo v jeklarni razmišljali tudi o tem, da bi prešli s štiri- na triizmensko delo. Toda letošnji plan je tak, da to ne bi bilo racionalno, v primeru večje oživitve proizvodnje pa bi zaradi zmanjšanja števila posadk imeli velike težave.

Racionalizacijo pri kadrih smo dosegli s tem, da smo zmanjšali vodstvene nivoje; na EPŽ, kjer je proizvodnja tako zmanjšana, da redkokdaj obratujeta dve peči hkrati, smo npr. združili delovni mesti delovodja in 1. topilca.

Vemo, da z nagrajevanjem lahko močno vplivamo na storilnost in kvaliteto dela. Od novega pravilnika o plačah smo veliko pričakovali, a zdaj ugotavljamo, da je za delavce premalo stimulativen, glede na odgovornost pa ni prav, da nižji nivoji z dodatki presežejo višji nivo vodstvenih delavcev.

Precejšnje število ljudi smo dali na čakanje, zmanjšali smo število zaposlenih na neproizvodnih delih. Ko bomo delali seznam presežnih delavcev, bomo seveda upoštevali kriterije, ki jih določa zakonodaja, zato niso vsi, ki so razvrščeni na čakanje, obsojeni na odpust. Zdaj nam je šlo za to, da z ljudmi, ki so na delu, kvalitetno opravimo delo in naredimo dovolj jekla za kovačnico, valjarno in jekloli-

varno.

Prepričan sem, da ima Jeklarna dober kader, ki se zaveda svoje vloge pri vodenju in izvajanju delovnega procesa in da bomo s skupnim prizadevanjem vseh dosegli cilje, ki smo si jih postavili. «

**Dipl. inž. Milan Miklavc,
direktor Kovačnice**

DOBRE ČASE ZA INVESTICIJE SMO ZAMUDILI

»Dobro je mogoče poslovati samo, če imaš na razpolago dober informacijski sistem. Tak informacijski sistem, ki bo podlaga za optimalno vodenje proizvodnje, zdaj šele vzpostavljamo. Žal v razmerah, ko nam primanjkuje naročil, rezultati ne morejo biti najboljši, četudi bi tak sistem že imeli.

Če agregati niso polno zasedeni in če ne delajo stalno, je specifična poraba energije in materialov sorazmerno večja. Razen tega so naročila razdrobljena, vsak naročnik pa hoče imeti delo opravljeno takoj, tako da ne moremo delati le tedaj, kadar so agregati polno zasedeni in jih je treba dajati v pogon večkrat za krajši čas, kar je stroškovno prav tako neugodno.

Ker domači kupci nimajo denarja, se vedno bolj obračamo na zunanji trg. Tam pa so zelo pomembni roki, kakovost in doseganje cen, pri čemer smo mi najbolj šibki. Nimamo natančnih podatkov, kje bi lahko z racionalizacijo bistveno

prihranili in bi bila ponudbena kalkulacija povsem realna.

V zvezi z racionalizacijo proizvodnje in znižanjem stroškov smo si v Kovačnici postavili naslednje naloge:

Dokler bo primanjkovalo naročil, bomo vodili proizvodnjo tako, da bomo delali le na polno, sicer pa stali z vsemi agregati, kolikor bo to glede na zahteve kupcev možno.

Naredili bomo nekaj izboljšav, ki bodo imele velik učinek na stroške s tem, da se bo povečal izplen in zmanjšala poraba energije. Z rekonstrukcijo in z organizacijskimi posegi bomo zmanjšali porabo energije na ogrevalnih in žarilnih pečeh za 10 %. Izplen pa se bo s spremembo ingotov povečal za 2 %. To akcijo pripravljamo skupaj s topilnico.

Po produktivnosti Kovačnica že doslej ni bila slaba, vendar jo bomo skušali še bolj približati evropskim standardom, kar pomeni, da nimamo veliko preveč zaposlenih ljudi. Več rezerve je v režiji, vendar bo novo organiziranost težko vzpostaviti z optimalnim številom zaposlenih. Nekaj časa, dokler ne bomo dognali, kaj je res potrebno in kaj ni, bomo še imeli papirno vojsko.

Velike probleme imamo v Kovačnici zaradi iztrošenosti agregatov. Ker je para zelo drag energetska medij in ker imamo zelo stara parna kladiiva, prehajamo na druge, cenejše agregate, kolikor nam dopuščajo zahteve proizvodnje. Povsem izločiti parnih kladiiv ne moremo, ker bi tedaj

izgubili nekatera naročila oziroma kupce. Zamenjava s sodobnimi agregati je pa seveda tudi stvar finančnih možnosti.

Velik problem Kovačnice je krčilnica, kjer zaradi zastarelosti agregatov ne moremo dosegati tako ozkih toleranc, kot jih zahtevajo kupci in kot jih dosega konkurenca. Zato za ta obrat nimamo dovolj naročil.

Žal smo zamudili čas, ko je bilo mogoče investirati; v današnjih razmerah je na večje investicije, ki bi bile za nas sicer nujne, iluzorno misliti. Gre le za to, kako bomo do izhoda iz recesije kot podjetje preživeli.

V železarni in navzven iščemo nove poti, ki bodo temeljile na ekonomskih odnosih. V teh se mora proizvodnja sama financirati, to pomeni, da ne moreš vlagati več, kot izdelek prinese.

Kovačnica je pozitivno slovala vse do lani, ko se je pokazala rahla izguba. Je pa perspektiva ob tako rizičnem domačem trgu vprašljiva. Če se bo jugoslovanski trg razbil, bomo težko preživeli.

Bolj konkurenčni bomo postali, poleg tega, da sami ureničujemo program znižanja stroškov, lahko le ob pomoči Jeklarne, tako da bomo imeli cenejši vhodni material.

Če želimo imeti evropske tržne cene, moramo imeti tudi evropske pogoje poslovanja; od cene elektrike, starega železa do carinske zaščite jeklarstva, kar imajo v vseh evropskih državah. Urediti se morajo jugoslovanske tržne razmere, mi pa moramo storiti znotraj podjetja vse, kar je treba, da bosta proizvodnja in poslovanje kar najracionalnejši.

V časih, ko je metalurgija dobro šlo, so v ceno naših izdelkov vračunavali marsikaj, zato imamo zdaj zamegljen pogled na stroške. Za Kovačnico velja, da je na informacijskem področju v zaostanku. Zdaj, ko so potrebne hitre poslovne odločitve, se je pokazalo, da so ročni podatkovni sistemi prepočasni, še posebej, ker preverjamo vsako postavko, vsak strošek, opravljamo revizijo tehnologije, proizvodnje in režije. Le tako bomo z gotovostjo dognali, kakšne so naše cene. Prve rezultate bomo imeli v pol leta, sicer pa je naloga dolgoročna.

V podjetju smo naredili vse, da bi pridobili več naročil. Poslali smo ekipe na domači in tuj trg. Doslej smo izvažali 10 % proizvodnje, uspeh bo že, če dosežemo enkrat večji izvoz, ostale kupce moramo najti v Jugoslaviji, seveda take, ki bodo kupljeno blago plačevali. «

KAKO JE ZA ŽELEZARNO ZANIMIVO ITALIJANSKO TRŽIŠČE

Okrogla miza z g. Aljošem Veselom

Ko si je dipl. inž. **Aljoša Vesel**, Slovenec iz Trsta, zdaj upokojenec, sicer pa človek, ki je 26 let direktoval po pomembnih italijanskih firmah (Fiat, Alfa Romeo, Grandi Motori), ogledal železarno in se

cer pa tudi Italija vse bolj postaja dežela inženiringa.

Trenutno je v tej državi zanimiv Vzhod kot vir ugodne dobave srednje in nizke tehnologije. So dobre možnosti, a precej začasnega značaja,

sebnimi legurami (za avtomobilsko in letalsko industrijo), s programom armatur in nekaterimi izdelki obdelave. Vojna industrija nima prihodnosti, saj človek rabi mir. Ustvarjati je treba za potrebe prebi-

ni perspektivna, saj je tu treba izkristalizirati vse parametre, da dosežeš učinek (»vsak prepil je tu že pljučnica!«).

To bi bile možnosti, seveda pa se bomo morali v Železarni Ravne za naskok na italijanski trg temeljito pripraviti. G. Aljoša Vesel nam je pri tem pripravljen pomagati, vendar pa bomo morali tudi mi storiti svoje. Podjetja bodo morala postati fleksibilnejša, kadri sposobni slediti hitri menjavi scenarijev, pomen pojmov, kot so celovita kakovost, ne zgolj tehnična, rok, poslovnost, moramo dojeti v celoti. Pri ceni se moramo zavedati, da je tudi v Italiji zakon dobiček, zato mora cena biti konkurenčna, hkrati pa donosna za nas. Prav za ceno si je treba pred iskanjem konkretnih poslov vzeti največ časa. Pot je naslednja: ponudba, analiza tržišča, analiza cene in šele nato obisk. Sejmov g. Vesel ne priporoča, pač pa priporoča prodajo tako direktno večjim odjemalcem kot prek posrednikov.

Kot meni g. Vesel, ni bojazni, da Železarna Ravne med milijon in pol italijanskimi podjetji ne bi našla partnerjev. Splača se potruditi, saj je Italija tudi dokaj resna plačnica.

Sicer pa iz železarne z italijanskimi firmami že sodeluje podjetje STO (Obdelava). Prav zaradi tega je tudi lahko prišlo do pogovora z g. Veselom.

Helena Merkač

Del udeležencev na okrogli mizi: Pavlina Krof, Aljoša Vesel, Marjan Senica, Marjan Velikonja in Milovan Božikov.

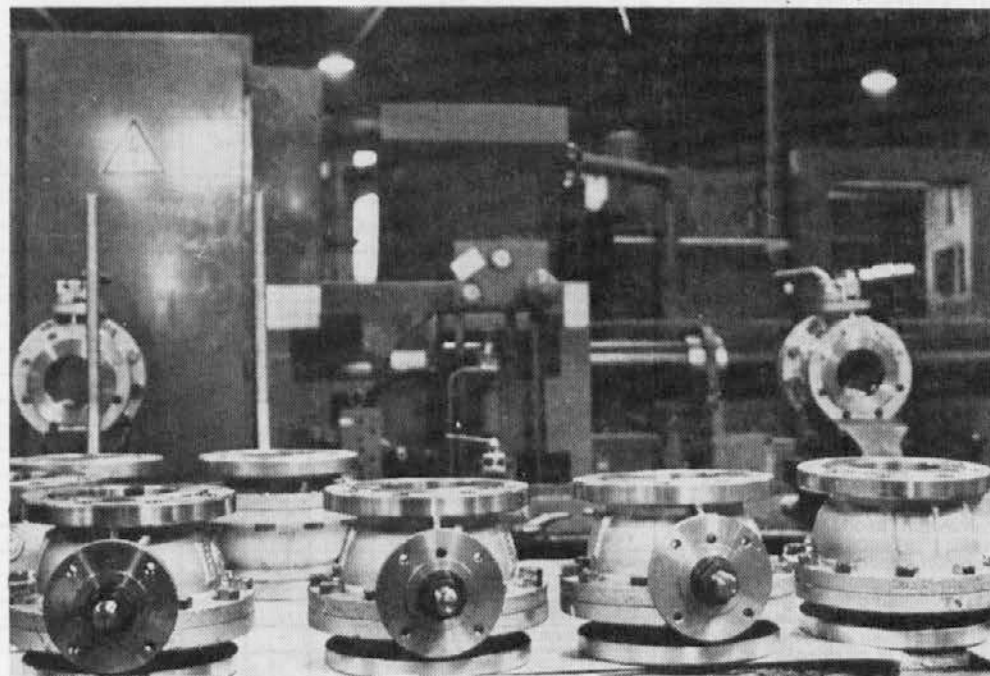
okvirno seznanil z njenim proizvodnim programom, je na okrogli mizi z našimi strokovnjaki 17. januarja poudaril, da so vse možnosti za uveljavitev Železarne Ravne tudi na italijanskem trgu. Povedal je tudi, kakšen je trg, kako in s čim najučinkoviteje prodati nanj ter kako gospodariti doma, da nam bo to najprej uspelo.

Italija je izredno dinamična dežela in ta tako imenovani zunanji scenarij močno vpliva na gospodarski sistem, ki je dvojen: državni (s strateškimi programi, kot so jeklarstvo, ladjedelništvo, letalstvo, bančništvo) in privatni (zajema okoli 90 % podjetij). Čeprav je standard v Italiji nižji, kot npr. v Z-Nemčiji, in čeprav so nekatere veje industrije trenutno v težavah, predvsem porabniška, to za nas ne sme biti pomembno, saj je perspektiva skupno evropsko tržišče '92, in saj je Italija »obtežen plavalec, ki četudi težko, vendarle vedno plava« (predvsem je močno bančništvo). Sicer pa se bo zaradi zalivske vojne po mnenju g. Vesela utrdila ameriška premoč v svetu, kar zna vplivati tudi na italijanski trg, čeprav zdaj na tem trgu prevladujeta nemški oz. evropski in japonski vpliv (to je pomembno vedeti zaradi standardov); v jeklarstvu je močan prav japonski vpliv. Si-

saj Zahod vse več investira na Vzhod. V tem sklopu je za Italijo zelo zanimiva tudi Jugoslavija oz. Slovenija.

Železarna Ravne bi se lahko po mnenju g. Vesela na italijanskem trgu uveljavila predvsem s specialnimi jekli in po-

valstva. Železarna ima več možnosti, da prodre z mehanskim programom. Oblikovati bi si morala do 80 % stalne baze, v 20 % pa bi morala variirati oz. loviti tržišče v najboljših pogojih. Velikoserijska proizvodnja za železarno

NAŠE DELO V DECEMBRU:

Decembra daleč pod načrti

Plan skupne proizvodnje smo v decembru dosegli 40,2 odst., v kumulativni 68,2 odst. Za 5.771 ton prodanih izdelkov smo iztržili 145,7 milijona din, kar je v povprečju 25,34 din/kg. Od tega smo prodali na domačem trgu 4.023 ton ali za 83,3 milijona din, izvozili pa smo 1.748 ton ali za 62,4 milijona din, kar znaša 5,87 milijona dolarjev.

SKUPNA PROIZVODNJA JE BILA NIZKA

Proizvodnja v **Jeklarni** je ob pomanjkanju naročil toplodobovalnih obratov zaostala za planom 62,4 odst. Z nabavo vložnega materiala ni bilo večjih težav.

Ob še večjem pomanjkanju naročil kot v novembru so v **Valjarni** dosegli predvideni plan le 37,4 odst. Težave v proizvodnji so bile enake kot v minulih mesecih. Na težki proggi je bil plan dosežen 40,7 odst., na srednji proggi 27,5 odst. in na lahki proggi 97,3 odst.

V **Kovačnici** je potekala dostava šarž iz Jeklarne v večini izven dogovorjenih rokov, zaradi česar je bilo delo oteženo in ne racionalno. Oskrba z ostalimi re-promateriali je bila deloma motena, vendar to ni bistveno vplivalo na potek proizvodnje.

Ob pomanjkanju naročil v **Jeklovleku** je primanjkovalo tudi vložka. Proizvodnja je bila dosežena pri vplečenem jeklu 88,8 odst., pri brušenem 13,9 odst., pri luščenem 43,8 odst. in pri žici 22,9 odst.

Enako kot v novembru je bila v **Jeklovleku** ob pomanjkanju naročil proizvodnja tudi v decembru zelo nizka, dosežena le 34,2 odst.

V **PE Strojih** je primanjkovalo naročil v strojogradnji, valjih in namenski proizvodnji. Izpadla pa je tudi stikalnica za Nizozemsko.

V **PE Obdelavi** so za predvidenim planom zaostali vsi oddelki, povsod primanjkuje ustreznih naročil.

39,3 odst. so plan presegli v **PE Armature**, ti pa so tudi edini, ki so v minulem letu presegli letni plan.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU NE GRE

Slab asortiment in pomanjkanje naročil sta glavna vzroka komaj 35,5 odst. prodaje v Valjarni. Zaradi nestabilne tržne politike republike Srbije se ob aktiviranju naročil zahteva od kupca zavarovanje plačila. Zaradi plačilne nesposobnosti se naročila ne morejo aktivirati za Čelik Beograd. Enako velja tudi za Kovačnico, ki je dosegla plan prodaje 63,9 odst. V Jeklovleku so plan dosegli 33,1 odst. Ob pomanjkanju naročil je primanjkovalo še vložka. Težave imajo tudi s tehnično zahtevnim asortimentom, ki je težko prilagodljiv obstoječim strojnimi kapacitetam.

Kot kaže, se stanje z naročili za Jeklovleko tudi v bodoče ne bo bistveno spremenilo, tako da bo treba iskati nadomestila v izvozu; plan je bil dosežen le 18,6 odst.

Nizko prodajo v **PE Strojih** so pokrili s povečanim izvozom. Za **Zelezarno Sisak** robe niso odpremili, ker prodajne cene še niso bile dogovorjene.

V obdelovalnih obratih so predvideni plan dosegli v **TSD 299,2 odst.**, v **Orodjarni 79,5 odst.**, v **Nožih 107,2 odst.**, v **Pnevmatiki 16,1 odst.** in v **Vzmetarni 52,0 odst.** Predvsem v **Pnevmatiki** in **Vzmetarni** primanjkuje naročil.

Zaradi forsiranega izvoza je bila v **Armaturah** nižja prodaja na domačem trgu.

bi nemoteno oskrbovali proizvodnjo. Zaradi naštetih problemov je delovanje tržnih zakonitosti nemogoče. Glede na to, da smo že kar nenehoma nesolventni, je nesmiselno razmišljati o kakršnem koli dogovarjanju o zniževanju cen ali popustih. Poleg tega je v decembru večina pričakovala padec vrednosti dinarja in s tem v zvezi tudi ustrezne ukrepe (povišanje cen, ustavitve dobav že vnaprej znanim neplačnikom). Poleg vseh teh zunanjih problemov so se v decem-

bru kopicili tudi notranji – reorganizacija v podjetju – ter s tem zarni le minimalne zaloge A – materialov, ki nam niso mogle zagotoviti nemotene proizvodnje v januarju.

Do konca leta 1990 nam je norveški proizvajalec **EB National** Transformier izročil transformator 36 MWa, prav tako pa smo do konca leta uspeli ocariniti preostanek opreme za UHP elektro peč.

STRUKTURA DELOVNEGA ČASA

V decembru je bil delovni čas izkoriščen 74 odst., odsotnosti so znašale 26 odst., bile pa so razdeljene takole:

– letni dopust	10,23 %
– izredno plačani dopust	0,70 %
– službena potovanja	0,24 %
– bolezniness	7,71 %
– prazniki	3,51 %
– druge plačane odsotnosti	3,50 %
– neplačane odsot.	0,11 %
Skupaj	26,00 %

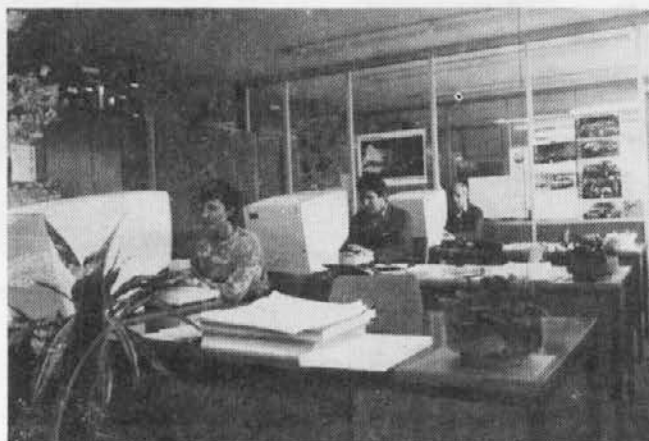
Ure v podaljšanem delovnem času so znašale 0,64 odst., kar je za 0,05 odst. več kot v novembru.

Tokrat so imeli največ nadur v **Orodjarni 2,62 odst.**, **Transportu 2,34 odst.**, **Turizmu 2,31 odst.**, **Strojih 1,79 odst.**, **TSD 1,60 odst.**

ČAKANJE NA ODPKILIC ZA IZVOZ

Osnovni problem v vseh enotah metalurgije je pomanjkanje naročil. V špediciji so še vedno visoke zaloge, ki čakajo na odpo-klic. Količinski plan so presegli le v **Kovačnici**, in to za 33,0 odst.

PE Strojih so plan dosegli 83,5 odst., preseženi je bil le pri valjih za 30,8 odst. Uspešnejši so bili v **PE Obdelavi**, kjer je bil količinski plan presežen za 26,4 odst., Presegli pa so ga v **TSD** za 16,3 odst., **Pnevmatika 75,6 odst.** in **Vzmetarna 84,2 odst.** V **PE Armature** so plan presegli za 48,2 odst.

NABAVA SKORAJ BREZ GOTOVINE

Problemi na nabavnem področju tudi v decembru niso bili bistveno drugačni kot v prejšnjih mesecih. Dolgovi dobaviteljem so se še povečali. Krog dobaviteljev, ki nam niso več pripravljivi dobavljati na up, se še naprej širi tako za A materiale kakor tudi za ves ostali potrošni material. Nabavni referenti iščejo rešitve v kompencijah, kjer se le da, da

povezane nejasnosti in negotovosti.

IZVOZ ŠE GRE

Minimalne potrebe po re-promaterialih so bile v decembru zagotovljene z dodatnim zadolževanjem pri naših inozemskih partnerjih, s katerimi imamo sklenjene dolgoročne kooperacijske pogodbe, tako da smo končali leto 1990 z negativnim saldrom na teh računih. Poudariti je treba, da so bile ob koncu leta v žele-

ODDELEK POSLOVNA ENOTA	ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE												
	SKUPNA PROIZVODNJA ton		ODPREMA ton		FAKTURIRANA REALIZACIJA din		IZVOZ \$		IZVOZ din		DOMAČI TRG din		
	decem.	zbir	decem.	zbir	decem.	zbir	decem.	zbir	decem.	zbir	decem.	zbir	
JEKLARNA	37,6	68,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
VALJARNA	37,4	65,8	36,3	63,8	39,4	65,1	44,7	59,0	38,7	55,1	39,8	69,3	
KOVAČNICA	65,9	89,1	72,9	90,6	87,9	92,8	200,2	140,7	173,0	130,7	79,0	88,8	
JEKLOVLEK	32,2	54,6	38,0	53,5	39,6	53,0	100,6	72,7	86,5	66,5	32,2	50,8	
PE METALURGIJA	39,2	68,2	43,1	67,5	49,3	68,6	65,4	68,3	56,5	63,5	47,3	70,0	
PE JEKLOLIVARNA	34,2	53,6	25,2	39,9	32,1	46,2	50,6	81,5	43,2	76,0	29,2	38,5	
PE STROJI	55,8	89,1	67,6	88,6	70,8	76,0	110,7	83,8	101,3	78,0	32,8	73,6	
NAMENSKA PROIZVOD.	51,0	88,9	139,6	115,8	124,4	110,7	105,1	123,5	89,7	116,3	374,7	70,7	
ORODJARNA	65,5	90,0	77,6	97,6	48,7	83,9	48,5	170,4	43,0	157,3	49,3	75,4	
- NOŽI, BRZOREZ., OROD.	89,2	83,0	94,0	80,8	77,7	77,1	112,7	128,7	97,1	119,2	71,0	58,3	
- GREĐICE	86,5	114,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
INDUSTRIJSKI NOŽI	91,5	97,4	99,7	83,4	79,8	78,4	114,1	129,6	98,3	120,0	71,3	59,2	
PNEVMAT. STROJI	21,1	57,3	57,8	56,4	45,4	72,1	759,4	206,2	646,5	185,3	25,3	68,3	
VZMETARNA	58,0	64,8	62,5	65,5	76,2	81,8	219,9	132,6	187,8	120,4	63,4	77,4	
KALILNICA	-	-	-	-	36,6	135,0	-	-	-	-	-	36,6	135,0
PE OBDELAVA	63,6	78,1	88,5	82,2	91,4	92,9	114,9	126,2	98,3	118,3	85,0	69,4	
PE ARMATURE	139,3	104,8	119,3	102,2	83,3	101,3	123,2	129,3	106,4	120,3	45,5	70,1	
STORITVE DRUGIH	-	-	-	-	190,2	122,2	-	-	-	-	189,2	122,1	
SKUPAJ PODJETJE	40,2	68,2	45,8	67,9	61,5	73,8	92,6	92,8	81,0	86,7	52,1	67,6	

PODJETNIŠTVO – NOVA MOŽNOST ZA MOTIVACIJO V SOCIALISTIČNIH DRŽAVAH

V tem prispevku bomo skušali prikazati, kakšne možnosti nudi spodbujanje podjetništva za motiviranje tistih ljudi, ki lahko največ prispevajo h gospodarskemu in družbenemu razcvetu socialističnih držav. Pravzaprav lahko na grobo trdimo, da je glavni vzrok za ekonomsko, družbeno in ekološko razdejanje, ki smo mu priča v teh državah, prav dosledno zatiranje podjetniške iniciative od vladajočih režimov v vsem preteklem obdobju, ko so bili ti režimi na oblasti. V teh državah je bil najhujši moralni, politični in gospodarski presopek, če je kdo skušal kaj doseči na lastno iniciativo in organizirati ljudi, materialna in denarna sredstva v podjetju, da bi dosegel hitro rast podjetja in s tem kar največji kapitalni dobiček. Taki poskusi so bili dosledno preganjani in proglašeni za najhujši družbeni kriminal.

Rezultat je znan. V teh državah je nastala gospodarska struktura, ki na eni strani ne pozna majhnih in srednjih podjetij, po drugi strani pa v teh gospodarstvih najdemo značilno dihotomijo ekonomskih aktivnosti. Del ekonomskih aktivnosti se odvija izven formalnega sektorja v sivi ekonomiji in v zelo majhnih mikro podjetjih (obrta), skoraj brez proizvodnega premoženja, drugi del ekonomske aktivnosti pa se odvija v velikih, od zunanje in notranje konkurence zaščiteneh socialističnih konglomeratih, v katerih je skoncentrirano skoraj vse proizvodno premoženje naroda. Prav neverjetno je, do kakšnih ekstremov neracionalne lokacije proizvodnega premoženja in ljudi je šel sistem, da bi preprečil podjetniško delovanje. Značilno vrzel v strukturi socialističnih gospodarstev, ki se kaže v pomanjkanju majhnih in srednjih podjetij, smo poimenovali »socialistična črna luknja«. S tem smo hoteli poudariti, da je to glavni strukturni disproporc socialističnih gospodarstev.

Tržna in organizacijska struktura gospodarstva, za katero je značilna »socialistična črna luknja«, je popolnoma neprimerna za sedanje zahteve konkurenčnega svetovnega gospodarstva. Zato bodo v dosedanjih socialističnih državah potrebne velikanske realokacije ljudi, proizvodnega in finančnega premoženja, da bi strukturo teh gospodarstev sčasoma

približali tržni in organizacijski strukturi, ki je značilna za normalna tržna gospodarstva.

Organizacijsko gledano bo šlo predvsem za zapolnjevanje »socialistične črne luk-

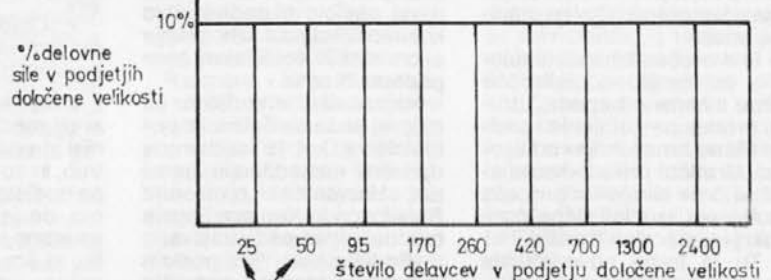
nje«, to se pravi vrzeli na področju majhnih in srednjih podjetij, kar pomeni, da bo v naslednjih 10 ali 15 letih večina gospodarske dinamike prihajala iz tega sektorja. Majhna in srednja podjetja

bodo nastajala predvsem na dva načina:

a) z nastajanjem popolnoma novih majhnih in srednjih podjetij ter preraščanjem dela sedanjih mikro podjetij v majhna in srednja podjetja

Slika 1: GRAFIČNI PRIKAZ SOCIALISTIČNE ČRNE LUKNJE IN POLNJENJE SOCIALISTIČNE ČRNE LUKNJE

a) Distribucija podjetij po velikosti v razvitem zahodnem gospodarstvu (npr. Švedska)

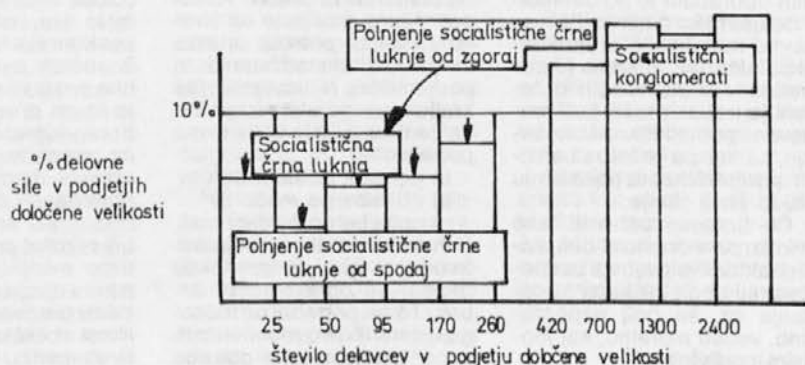
Meje razredov, določene z enakomerno porazdelitvijo delovne sile v deset enakih razredov v zahodni državi, kot je npr. Švedska.

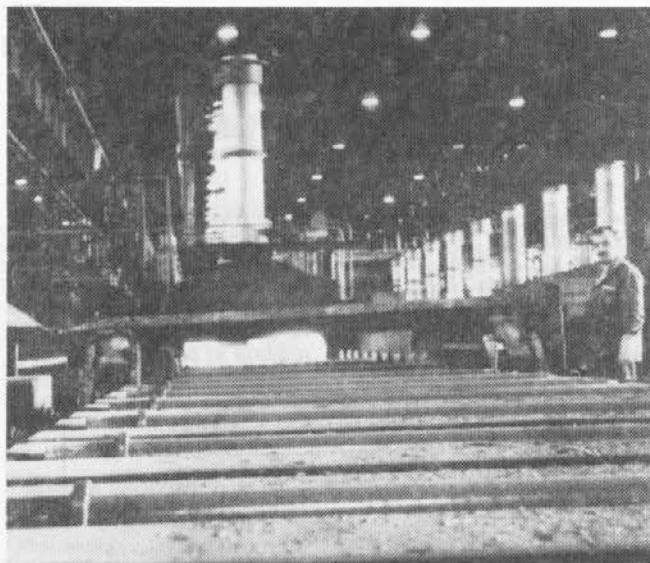
a) Socialistična črna luknja

% delavcev v socialistični državi, kot je npr. Jugoslavija, vnesenih na isto skalo kot zgoraj.

c) Polnjenje socialistične črne luknje

b) z odcepljanjem majhnih proizvodnih enot od obstoječih podjetij ter z razcepljenjem konglomeratov na manjše enote.

Prvi proces lahko imenujemo polnjenje »socialistične črne luknje« od spodaj, drugi proces pa polnjenje »socialistične črne luknje« od zgoraj. Grafični prikaz »socialistične črne luknje« in procesa polnjenja »socialistične črne luknje« je podan na sliki.

Tu je treba povedati, da nujnost tovrstnega prestrukturiranja dosedanjih socialističnih gospodarstev nima neposredne zveze s splošno težnjo v razvitih tržnih gospodarstvih v zadnjih petnajstih letih po povečani decentralizaciji, fleksibilnosti in podjetniškemu obnašanju, kar je rezultat spremenjenih tehnoloških in tržnih razmer na svetovnem trgu, ampak je nujnost takega prestrukturiranja socialističnih gospodarstev pogojena predvsem s strukturnim disporderjem, ki je posledica razlik v družbeno ekonomskem sistemu. To pomeni, da bi do realokacije produkcijskih faktorjev v majhna in srednja podjetja moralo priti tudi v razmerah, ko na svetovnem trgu povečane potrebe po decentralizaciji ne bi bilo.

Vsaka večja realokacija produkcijskih faktorjev od manj donosnih k bolj donosnim uporabam je po definiciji podjetniško dejanje. Za masovno realokacijo produkcijskih faktorjev, kakršna je potrebna v socialističnih državah, je treba sprožiti tudi masovno podjetniško obnašanje, za kar pa je treba ustvariti podjetniškemu obnašanju naklonjeno okolje.

Ce hočemo ustvariti tako okolje, pa moramo vedeti, kateri faktorji vplivajo na pospeševanje podjetniškega obnašanja oz. še bolj neposredno, vedeti moramo, kaj motivira podjetnike.

V nadaljevanju bomo skušali povedati nekaj več o motivaciji za podjetništvo oz. kot pravi naslov, o podjetništvu kot motivaciji za izboljšanje ekonomskih rezultatov gospodarskih celic.

Na začetku je koristno, če najprej podamo definicijo podjetništva, kot jo najdemo v današnji menedžerski literaturi. Harvardski profesorja Stevenson in Kao predlagata tole definicijo podjetništva:

»Podjetništvo je poskus ustvariti vrednost s pomočjo odkrivanja poslovne priložnosti, obvladovanja tveganja, ki ustreza tej priložnosti in s pomočjo komunikacijskih in menedžerskih sposobnosti in znanja mobilizirati človeške, finančne in materialne vire, potrebne za uspeh projekta.«

Podjetniki so po tej definiciji torej ljudje, ki imajo sposobnost odkriti poslovno priložnost ter imajo motivacijo in znanje, da to poslovno priložnost realizirajo s pomočjo mobilizacije potrebnih sredstev.

Kaj podjetnike pri tem njihovem delovanju motivira? Za odgovor na to vprašanje se moramo nasloniti na nekatere študije o podjetniški motivaciji, ki so bile narejene v osemdesetih letih. Ugotovitve o motivacijskih faktorjih podjetnikov se naslanjajo predvsem na teorijo motivacije, kot sta jo razvila David McClelland in John Atkinson. Njuna teorija je na široko v rabi za potrebe analize in prakse menedžmenta in podjetništva. Njuna teorija, na kratko povedano, sugerira, da ljudi motivirajo tri osnovne potrebe:

- a) potreba po dosežkih
- b) potreba po moči
- c) potreba po pripadnosti.

Potreba po dosežkih je potreba po tem, da se nekdo izkaže, da opravi posel dobro. To je potreba po doseganju merljivih osebnih rezultatov. Ljudje s tako potrebo

se lotevajo zahtevnih nalog, radi tekmujejo in si zastavljajo cilje, ki so težki, a obenem realistični in dosegljivi. Raziskave so pokazale, da je potreba po dosežkih glavna motivacijska značilnost podjetnikov. Psihologi trdijo, da je prav potreba po dosežkih tisto notranje gonilo podjetnikov, ki pelje do uspešnega nastanka in rasti novih podjetij.

Glavne vedenjske značilnosti ljudi z močno potrebo po dosežkih so:

1. Prizadevanje za doseganje ciljev, ki si jih sami zadajo.
2. Doseganje in preseganje visoko zastavljenih ciljev.
3. Prizadevanje za enkratne dosežke.
4. Sprejemanje in uporaba povratnih informacij.
5. Zastavljanje ciljev z zmernim tveganjem.
6. Prizadevanje za doseganje dolgoročnih poslovnih ciljev.
7. Oblikovanje načrtov za obvladovanje osebnih ovir, poslovnih ovir in ovir okolja.

Iz tega kratkega povzetka o zvezi med uspešnimi podjetniki in vrsto motivacijskih potreb, ki so značilne za uspešne podjetnike, lahko razberemo, da je za podjetnike pomembno, da delujejo v okolju, ki jim omogoča dosegati dobre poslovne rezultate. Ljudje, ki jih motivirajo dosežki, seveda lahko delujejo na različnih področjih. Lahko so npr. športniki, znanstveniki in se udeležujejo na najrazličnejših področjih, vendar pa je za take ljudi značilno, da želijo dosegati merljive cilje in znajo za doseganje ciljev, ki si jih zadajo, tudi ustrezno ukrepati in načrtovati tiste korake, ki vodijo do zastavljenega cilja.

Ce se zdaj vprašamo, kakšni pogoji morajo biti izpolnjeni, da bodo tisti, ki se lotijo delovanja na poslovnem področju, motivirani, ugotovimo, da mora biti predvsem zagotovljeno, da taki ljudje lahko pridejo do potrebnih sredstev, da imajo proste roke pri uporabi teh sredstev in da lahko svoje rezultate tudi na objektivni način merijo. V poslovnem svetu to predvsem pomeni, da podjetniki lahko prosto oblikujejo svoj podjetniški tim, da lahko prosto konkurirajo za pridobivanje finančnih sredstev in da lahko prosto najemajo, kupujejo oz. na drugačen način pridobivajo materialna in finančna sredstva. To enostavno pomeni, da morajo biti ustvarjeni pogoji za prosto podjetništvo. Po drugi strani mora biti rezultat poslovanja objektivno merljiv, merilo uspeha pa je v današnjem poslovnem svetu predvsem dobiček. Velikost dobička je tisto objektivno merilo, ki ga ves poslo-

vni svet priznava za merilo uspešnosti in zato je za ljudi, ki imajo visoko izraženo potrebo po dosežkih, pomembno, da ni nobenih ovir pri doseganju čim večjega dobička in da so pogoji za doseganje dobička čim bolj objektivno izraženi.

V tem kontekstu je važno opozoriti, da tisti, ki jih motivirajo dosežki, prilaščanje dela dobička, ki ga s svojo podjetniško aktivnostjo ustvarijo, ne pomeni nujno uporabo tega dobička za luksuzno potrošnjo, ampak je za večino teh ljudi to, prvič, priznanje, da so dosegli uspeh na področju, na katerem se merijo z drugimi, in drugič, zadržanje profita za te ljudi pomeni predvsem svobodo, da v naslednjem krogu podjetniških aktivnosti razpolagajo za lastnimi sredstvi in lahko tako hitreje in učinkoviteje uresničujejo svoje poslovne zamisli, kot če bi si morali večino sredstev pridobiti od drugih.

Spoznanje o tem, da je za podjetnika pomembno, da ima čim bolj neoviran dostop do sredstev in da lahko čim večji del dobička zadrži zase, kar mu omogoča nove podjetniške aktivnosti, je izredno pomembno za oblikovanje politike in splošnega okolja, ki podpira podjetniško delovanje. Predvsem to pomeni, da je za zagotovitev ugodne podjetniške klime treba čim prej odstraniti vse ovire, ki so povezane:

- a) s spreminjanjem oblike premoženja
- b) s prehajanjem premoženja iz rok v roke
- c) z administrativnim vmešavanjem v poslovanje podjetij
- d) z vprašanjem obdavčitve.

Za ugodno podjetniško klimo je posebno pomembno, da so davki na kapitalne dobičke in davki na profit relativno nizki. V naših razmerah pa to tudi pomeni, da bi morali bistveno znižati davke na skupni dohodek občanov oz. bi morali pomakniti mejo obdavčitve občutno navzgor. Mnogo tistega, kar si uspešni podjetniki kupijo za ustvarjeni dobiček, pravzaprav ni osebna potrošnja, ampak je produktivno nalaganje in produktivna investicija, pa najsi gre za pridobivanje znanja ali širjenje poslovnih kontaktov.

Omenjeni procesi znotraj Železarne Ravne že tečejo. Za kvaliteten prehod na tržno gospodarstvo se bomo morali še veliko naučiti, saj prehod iz proizvodne miselnosti v podjetniško rabi za pripravo kadrov vsaj dve leti.

— Vir: Zapiski s predavanjem prof. dr. Aleša Vahčiča

Viljem Štifter, dipl. ing.

KAJ SMEMO VEDETI O ALUMINIJU

2. Izdelava, litje in predelava jekel

Pravi dodatek aluminija o-mogoča jeklu, da bo feritno ali polferitno ali premensko – t.j. tako, da ga moremo p-oboljšati s toplotno obdelavo. Razen za premensko (ki ne sme imeti več kot 1 % Al) je treba aluminija več, kot nam je všeč, v kovačnici in mehanski obdelavi. Na srečo ga je treba za izboljšanje trdnosti oz. zrna jekla zelo malo. Podobno tudi za trdotni učinek oz. nitiranje. Učinkuje večinoma posredno kot ljubitelj tistih, ki jih v jeklu ne maramo: kisika, dušika in žvepla. Pogosto želimo utrditi jeklo s pomočjo ljubezni dušika do aluminija. Ker pa se imata rajši kisik in aluminij, si ne upamo dati aluminij v jeklo, ki vsebuje prosto plavajoče atome kisika. Šele, ko vežemo kisik s silicijem in manganom, damo v jekleno talino aluminij. Ena od dobrih metod za potiskanje aluminija proč od kisika so jeklene cevi z aluminijem v luknji.

Ce trčita s kisikom, ustvarita neverjetno reakcijsko (zgo-revno) toploto, dva do petkrat večjo kot ustrezne količine drugih kovin. Edino fosfor je še podobno vročekrven. Poleg te zgo-revne nastopi še velika toplota zlivanja aluminija z železom: največja, če je v spojini vsakega elementa enako.

Z žilindrinim kisikom ustvari pravo alumotermično baklado.

Aluminijev oksid ni prijeten družabnik v jeklu. Med ulivanjem je počasnež, ki uspava še okoličo, saj s svojim visokim tališčem in drobnostjo jeklo nekako sesiri, da sploh ne teče, temveč se maže. Zaviraneje opazimo že, če je v jeklu 0,1 % Al. Posledica je zelo nečista površina ulitkov.

Odlivanje jekla (posebno še takega z veliko aluminija) skupaj z žilindro se ne obnese, ker bo dodatek aluminija nagnal silicij iz žilindre s tem, da mu prevzame kisik. Ubogi pregnanec se vrne v jeklo, ki je pod žilindro in ga silicira. Vemo, da so s predelavo preveč siliciranega jekla težave, zato nam to ni všeč.

Take so težave dela v starejših jeklarskih napravah, ki pa so še vedno v uporabi.

Nekaj aluminija pride v jeklo že kot spojina s kisikom.

Od keramičnih oblog topilniških naprav dobimo v jeklo nekaj glinice. Lažje se bomo znašli, če vemo, da se večji del tega oksida nabere blizu površine kot v sredini ulitega

jeklenega kosa (bloka) in več v glavi kot v nogi bloka.

Ker se aluminij malo raje sprijatelj s kisikom kot z dušikom, moramo prvega čimprej zasvojiti z manganom ali silicijem, nakar nam ostane dušik le za legiranje in za ustanavljanje drobnih nitridov, ki jih večstransko uporabimo. Razen tega, da preprečuje prihod starosti, ima še veliko pomembnejšo vlogo kot graditelj drobne strukture, majhnih zrn, ki si jih skoraj zmerom želimo. Tudi za to delo ga ni treba veliko, kar je dobro iz več vzrokov. Kot zlitinski element je podoben siliciju, t.j. ukinitelj jekla na račun tvorbe krhke železne litine. Čeprav je sam aluminij v atomski porazdelitvi ploskovno centrirana kocka – kot gama železo – je v železu in jeklu nasprotnik sistema gama gradnje.

Zavoljo velike učinkovitosti ga je treba v jeklu zelo malo, na splošno manj kot 0,035 %. Veliko manj pa spet ne, ker iz nič spet ni nič. S to vsebnostjo dosega jeklo najdrobnejše zrno, ki je najbolj obstojno proti pregretju pri toplotni obdelavi. Cementacijskim jeklom omogoča veliko prekaljivost, ker jim dopušča visoko avstenitizacijsko temperaturo. Možno je direktno kaljenje izdelka iz cementacijskega sredstva. Kaliti pa je treba ostro, v hitro hladilni tekočini.

Nelegirana jekla najbolj občutijo aluminijevo okreplilo. Od teh so mu posebno hvaležna orodna. Drugače je z legiranimi jekli, kajti pri njih je toliko različno usmerjenih legiranih vplivov, da se aluminij kar izgubi. Legirana gradbena jekla, ki jih izboljšujemo s toplotno obdelavo, se ne zanašajo na aluminijevo izboljševanje trdnosti in žilavosti oz. drobno zrno.

Zdaj je v razcvetu t.i. zvezno ali kontinuirano litje jekel, pri katerem potekajo sočasno jeklarske in livarske stopnje izdelave. Aluminij ima med takim litjem posebno vlogo, ker se okoli njega zberejo dušikovi atomi in tako oblikujejo bližnjo urejenost. S tem se zmanjša možnost jekla za podhladitev, kar pomeni, da ni veliko kalij za strjevanje v drobne okroglaste (globulitne) kristale. Posledice so prav hude.

Po navadnem litju (v nehla-jene kokile ali kalupe) nastopajoči drobni kristali so varovalna koža ulitka. Drugače je

s kontinuirno ulitimi gredicami, ki jih še vroče prepeljemo iz jeklarne v kovačnico (valjarno). Med kovanjem se te gredice nabrazdajo z medzrastimi razpokami, ki nikakor niso samo lepotni pojav, temveč začetki resnih okvar. Tem hudim poškodbam se izognemo, če jeklo po litju ohladimo

3. Nitrid in glinica med valji, žarilnico in varilci

Jeklu najlažje priskrbimo drobna zrna, če bo v njem aluminija in dušika natanko toliko, da se vežeta v kemijsko spojino nitrid in ne ostane ne tega ne onega za drugačne spojine ali za raztapljanje v železu. To pomeni, da naj bo aluminija dvakrat več kot dušika. Če je te lahke kovine v jeklu preveč, se pozneje pri ogrevanju za kovanje ne raztopi zadosti njegovega nitrida in potem ne moremo pričakovati utrditve. Zato je za večino jekel najboljša vsebnost aluminija 0,035 %.

Razmere, v katerih nastajajo nitridi, odločajo o njihovi rojstni teži. Tisti, ki se skotijo po raztopitvi (za nitride) žarjenju jekla, bodo veliki nitridi, drugi, ki jih sojenice prinesejo pod mikroskop šele s poznejšim žarjenjem, bodo drobnejši. Prvi bodo desetkrat večji kot drugi, ki so ugledali svet npr. pri 900°C. Vzrok tej neenakopravnosti je rast zrn, ki je pri 1200°C hitrejša od izločanja nitridov. Celo med ohlajanjem s te visoke temperature se pokaže le tu in tam kateri. Zraste sicer lepo, toda učinkovit je le v družbi. Nekako tako kot vozal mreže, ki jo dviga balon. Desetkrat manjši so tisočkrat zanesljivejši, ker jih je pač toliko več.

Boljša pot do ustvarjanja množice majhnih nitridov je hitro ohlajanje jekla s 1200°C (raztopilna temperatura), da se ne utegne izločiti veliko nitridov. Ohladitvi naj sledi ogretje na 1000°C, ko nitrideki kar pridivijo, saj pridejo stokrat hitreje kot v prvem primeru.

Hlastno nastajanje razlagamo s prenasičenostjo ferita, ki nastane z ohlajanjem. Ker je domač le pri sobni temperaturi, napeto pričakuje spremembe v vročini, ki je potrebna za premeno v avstenit.

Ko smo že v bližini valjarskih temperatur, povejmo, da vroče gnetenje pospeši tvorbo nitridov. Hitrejša in bolj dolgotrajna bo deformacija, več bo nitridov.

Nitridi se v avstenitu izločajo tudi še potem, ko je rekristaliziral (povečal zrna). Vendar velja to le za enkratno deformacijo. Drugače je v valjarni, ko vtik sledi vtiku, temperatura pa pada. Nitrid je res pri teh temperaturah ne-

in ga za valjanje spet ogrejemo na 1050°C. S takim postopkom izginejo veliki stebričasti kristali lite strukture, ki so pravi kažipotni razpokam od zunaj navznoter v izdelek. Struktura bo drobna, okroglasta, varna med kovanjem, četudi sta v jeklu tvegani količini 0,04 % Al in 0,01 % N.

rad raztopljen in ga valjanje prisili v javnost, toda le do tistega vtika, ko se začne jeklo rekristalizirati. Ker vsa zrna nočejo v poboljševalnico, sploh pa ne istočasno, t.j. v istem vtiku, dobimo po valjanju silno neenakomerno, nesložno gradnjo, strukturo. Ob njej je osivelo že precej resnih znanstvenikov.

Še enega naš učita aluminij in dušik. Če ju je precej, moramo ulite blok brezpogojno ohladiti do temnega, da se rekristalizirajo (popravijo) stebričasta zrna (kristali), ki tičijo takoj pod površino ulitka. Z mej se znebimo sulfidov tako, da – prestavimo meje zrn. Tak poseben ukrep je potreben, ker veliko aluminija in dušika zelo stanjša že itak tenko kožo ulitka, v kateri ni sulfidnih (žveplastih) vključkov.

Tudi glinica (Al₂O₃) je nagajivka, saj med strjevanjem jekla pridno vabi in zadržuje vodik, pozneje ga pa odslovi, da se jezen zbere v mehurčke s pritiskom nekaj tisoč atmosfer. Zelo nevarne mine.

Če ima jeklo več kot 1 % Al, se mu tudi med valjanjem zgradi na površini glinica, ki s svojo ognjeobstojnostjo in neplastičnostjo pomohkuži jeklo do te mere, da se med valji veliko rajši širi, kot je dopustno in normalno. Saj valjamo zato, da jeklen kos podaljšamo, ne izgubimo izpod nadzora! Vrhu tega neporednica s svojo neelastičnostjo močno zmanjša prečno trdnost valjanega blaga. Jekleni trakovi preradi počijo.

Še žarjenje ni varno pred vsiljivo rokohitricco. Če je le malo prekisla (bolj oksidacijska kot redukcijska) atmosfera v peči, je že tu čarovnica: kot drobni izločki na površini izdelka.

Ognjevzdržna, kot je, zgosti varilcem žilindro, vendar na srečo ni škodljiva tista glinica, ki po nujnosti nastane med dezoksidacijo jeklene taline. Na oksido, toda to ne velja za tlačno varjenje.

Aluminij je varjenju nevaren enako kot silicij, toda boljše je dobro pomirjeno jeklo (z Al), ki ima drobno zrno, kot nepomirjeno grobozrnato, ki po varjenju veliko bolj razpoka.

LASTNINJENJE STANOVANJ

Stanovanjska reforma bo v temelju preuredila veljavno zakonodajo, to je iz predloga zakona s tezami že jasno. Tako kot se za druge vrste družbene lastnine določa nosilec, lastninjenje ne more zaobiti tudi stanovanj. Pa ne gre za to, da doslej stanovanja ne bi bila naša, le z veljavno zakonodajo so bila v skupnem upravljanju v znani spregi: »Delavci, delovni ljudje, občani in stanovalci vzajemno in solidarno uresničujejo svoje potrebe in interese v samoupravnih interesnih stanovanjskih skupnostih...« Utvara ali realnost? Bolj prvo kot drugo, bi rekli.

Stanovanja so vrste družbene lastnine, ki smo jih po vojni ustvarili sami, le manjši del – okoli 110 – pa pridobili kot povojno dediščino. Del tudi z odvzemom in nacionalizacijo stanovanjskih hiš, stanovanj in zemljišč. Osnova za nakup stanovanj je bil lastni stanovanjski sklad v tako imenovani skupni porabi železarne. Kakšno leto smo tako izdvojeni denar povečali še z bančnim posojilom. V vsem obdobju smo z različno letno dinamiko kupili okoli 1.900 stanovanj. Vmes je bilo sedem, očitno kriznih, let brez možnosti nakupa, sicer pa smo letno kupili vsaj po tri stanovanja. Prek 100 stanovanj smo kupili v letih 1959, 1960 in 1975. Zadnja leta so ponovno »sušna«, večji zaloga pa je lanska prenova samskega doma na Čečovju. S prenovno smo pridobili 26 stanovanj, podjetje pa razbremenilo velikih stroškov poslovanja več samskih domov, saj denarno pokritje ni bilo nikoli večje od 30 %. Kljub veljavni zakonodaji z objektom upravljamo sami.

Do oktobra smo lastniki 2.000 stanovanj z normalnim

bivalnim standardom, okoli 90 pa je stanovanj in stanovanjskih enot z nepopolnim standardom.

Z Zakonom o stanovanjskem gospodarstvu nastaja obsežna reforma, saj tudi na tem področju uvaja tržne odnose. Pogoj za to je pravna določitev lastnika, sprememba stanovanjskega razmerja v najemno, upravljanje po lastniku in najemnina kot lastnikov prihodek. Tržna lastnost stanovanja je predvsem v možnosti prodaje in tržna oziroma profitna najemnina. Tržna vrednost vseh stanovanj je velika in presega vrednost marsikaterega novo nastalega podjetja železarne. Od politike železarne in predvsem od gmotnih možnosti stanovalcev je odvisno, v kolikšni meri bo to »spečo« vrednost mogoče poslovno aktivirati. Ta del reforme je zato najzanimivejši, pri stanovalcih pa le sproža veliko vprašanj in jih bega, ustvarja pa tudi tako imenovani politični prostor za nasprotovanje zakonu. Govori se celo o razlastitvi delavcev, ki so to vrednost ustvarili z izdvajanjem ostanka dohodka. Toda izdvajanje denarja za stanovanjsko gradnjo ni bilo prostovoljno, temveč z zakonom predpisano. Mislim pa, da zakonska transformacija stanovanjske pravice v najemno razmerje sedanjega stanovalca kljub vsemu še dovolj štiti. Stanovanju v lastnini podjetja bo sicer odvzeta socialna funkcija in bo prenesena na tako imenovani občinski stanovanjski sklad, toda sedanji stanovalec ima pravico do najemnega razmerja za nedoločen čas, predkupno pravico in pravico do varstva stanovanjskega razmerja po uveljavitvi zakona. Občinski stanovanjski sklad bodo sestavljala soli-

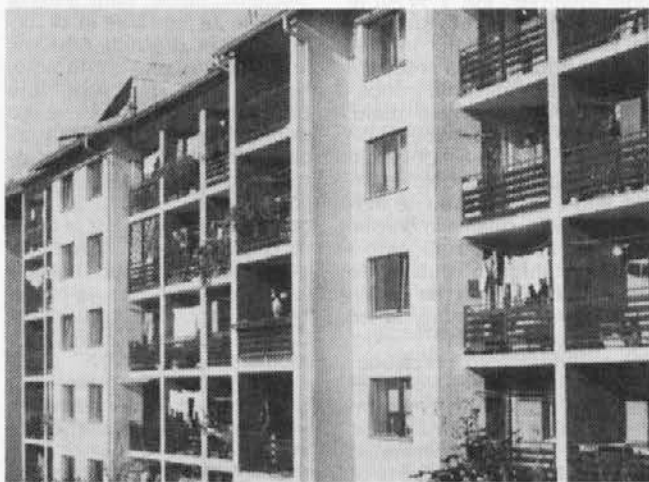
darnostna stanovanja, dosežanja stanovanja v splošni lasti ter na novo zgrajena stanovanja iz davka lastnikov in davka od prodaje stanovanj.

Davkoplačevalci bodo vsi lastniki po stopnji 0,50 % od vrednosti in prodajalci po 2 %

nik neko stanovanje potreboval zase ali ga bo prodal, bo stanovalcu odpovedal najem na dva načina:

Prvič, tako da mu da v najem drugo stanovanje, drugič, po dveh varovalnih letih po uveljavitvi zakona z enoletnim odpovednim rokom. V tem primeru (v 3 letih) si bo torej moral stanovalec najti stanovanje sam.

Še nekaj o prodaji stanovanj. Po uveljavitvi zakona in po lastninjenju bo promet s stanovanji prost. Kupci sta-

navni stopnji od prometne vrednosti stanovanja ali stanovanjske hiše.

Prehod iz stanovanjskega razmerja v najemno bo, po uveljavitvi zakona v prvi polovici leta 1991, avtomatičen za vse, ki so v stanovanje zakonito vseljeni. Najemno razmerje bo vzpostavljeno s pogodbo in bo lahko pretrgano iz stanovalčevih krivdnih razlogov. Krivdni razlogi na stanovalčevi strani so: samovoljno preurejanje, slabo vzdrževanje, nepravilna uporaba, sostanovalska in podnajemna razmerja brez soglasja lastnika, neplačevanje najemnine in drugih stroškov ter podobno. Le odpovedni rok v takem primeru bo eno leto in brez obveznosti lastnika. V primeru, da bo last-

novanj bodo lahko različni, stanovalec pa bo imel predkupno pravico. Prodaja stanovanj bo seveda odvisna od zanimivosti (lokacija) in od gmotnih možnosti stanovalcev. Prodajna cena stanovanja bo določena z enotno ceno za m² in znižana pri prvi prodaji za 30 %. Preostalih 70 % vrednosti stanovanja bo treba plačati takole: 20 % v 60 dneh, 50 % pa mesečno v 15 letih s stroški vred za vzdrževanje zgradbe in upravljanje z zgradbo. Po dosegljivih podatkih pa bi oboje skupaj za 40 let staro dvosobno stanovanje pri sedanji prodajni vrednosti presegle 2.500 dinarjev mesečno. Vemo sicer, da kupcev za ves stanovanjski fond ne bo, toda vsako prodano stanovanje bo obogatilo poslovni sklad železarne. Spodbuda za nakup bo tudi možnost uvedbe profitne najemnine, ki bo na začetku reforme sicer manjša od kupnine, a ne bistveno.

Lastninjenje stanovanjskega sklada bo seveda zahtevno opravilo, saj sega tudi v skupne dele stanovanjske hiše, zajema pa tudi funkcionalna zemljišča in skupne naprave za hišo ali več povezanih hiš. Ta del lastnine se imenuje idealni delež in je sorazmeren lastninskemu deležu v hiši – zgradbi. Tudi zasebni lastniki bodo v hiši pridobili svoj idealni delež.

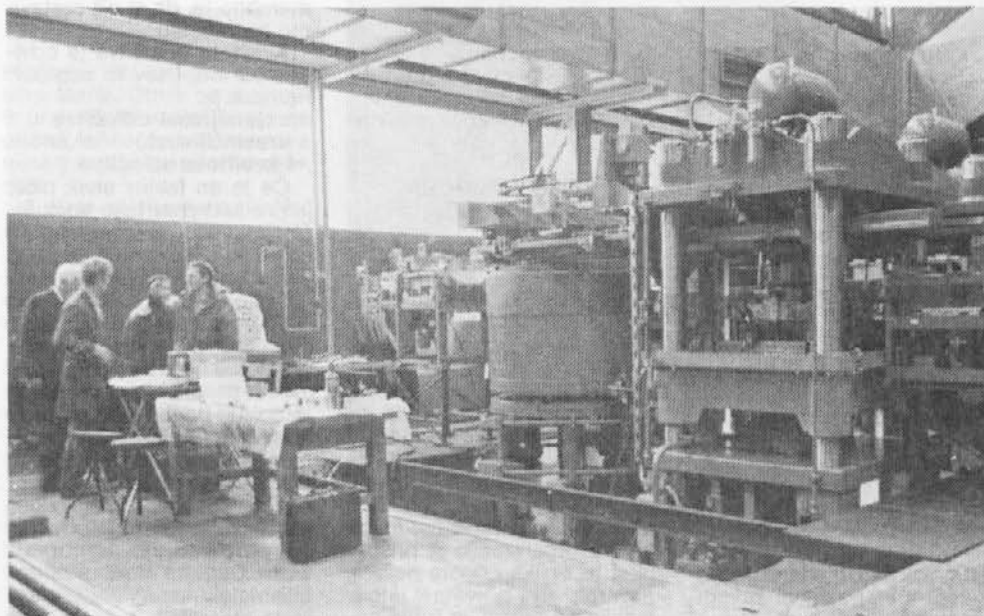
IZ PROIZVODNEGA PROGRAMA

PREIZKUŠAMO SE ZA NOVA TRŽIŠČA

V Strojih delajo prvič za holandsko firmo Fontyne. Vključeni so v proces za izdelavo opreme za kolesne obroče (»feldne«). Imajo donosen posel, ki obsega dvakrat po tri linije – dve za izdelavo odprtin za ventile in linijo za kalibriranje. Paket prvih treh linij je že gotov, druge tri linije pa naj bi šle iz železarne do konca julija.

V.d. direktorja Strojov **dipl. inž. Jurij Pratnekar** je povedal, da je pri tem poslu moralo priti do izraza vse naše znanje, saj je projekt zahteven (razen hidravlične opreme smo vse skonstruirali in izdelali sami), predvsem je izredno zahtevna montaža, ne gre pa zanemariti tudi dejstva, da smo se pri tej montaži tudi sami veliko naučili.

V Strojih nameravajo sode-

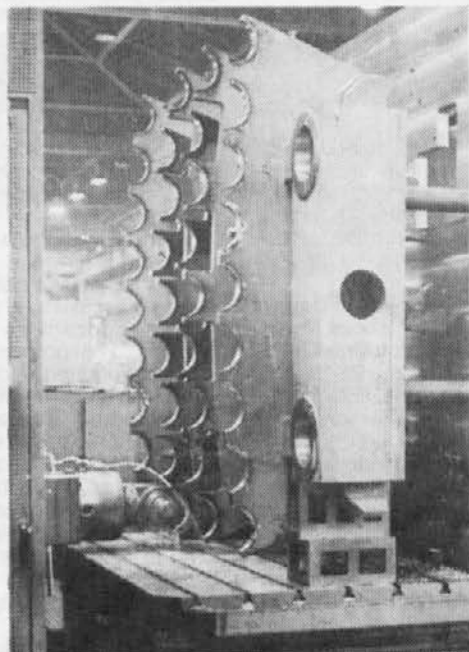
lovanje s Fontynom še okrepiti. Šlo bo predvsem za specifične projekte, ne serijsko proizvodnjo.

STORITVE SO DONOSNE

Storitvena dejavnost postaja tudi za Železarno Ravne vse pomembnejša. Je donosna, saj gre v veliki meri za prodajo znanja, ne zgolj dela, njena prednost pa je tudi v tem, da lahko poteka brez zalog.

Enega izmed takih pomembnih storitvenih poslov imajo trenutno v TSD. Naročnik, firma MCE v okviru VOEST Alpine iz Avstrije, je dostavila zvarjenca, naši pa opravljajo zahtevno obdelavo (varjenje in delo na velikih vrtalno – frezalnih centrih). Kot je povedal vodja priprave dela v TSD **dipl. inž. Darko Jevšnikar**, gre za nekaj več kot 40 nosilcev za konti live, kar pomeni približno tri mesece dela in ugoden zaslužek okoli pet milijonov šilingov.

Prvo pošiljko je naročnik že prevzel in bil z njo zadovoljen.

ZADOVOLJNI KUPCI POSTANEJO STALNI

V Železarni Ravne se lahko pohvalimo z nekaterimi posli, ki jih v zadovoljstvo kupca in v svojo korist opravljamo že desetletja. Takšen izdelek so tudi vgradni elementi za Achenbachove valjarne. Naročnik da inženiring in nadzoruje posel (na fotografiji je g. Both), naš delež pa je v materialu in v delu.

V program elementov za valjarne se je poleg Strojov, ki so vsa leta imeli ta posel, vključil tudi TSD. Ta zaradi ustreznih strojnih zmogljivosti obdeluje večje kose.

Zbrala: H. Merkač

SOCIOLOGIJA O VODENJU

Predavanje sociologa dr. Veljka Rusa slušateljem podjetniške šole v Mežici je pustilo močan vtis. Vodilni delavci industrijskih organizacij koroške regije, bilo jih je okrog trideset, so lahko globlje spoznali vodenje kot usmerjanje ravnanja ljudi v organizaciji in njihova odzivanja. Napetosti in odpori so v delovnih organizacijah pogost pojav, njihovo premagovanje pa je močno odvisno od stopnje zaupanja in identifikacije s cilji. Problem vodenja je bil razčlenjen z vidikov moči, rezistence, kolektivnega odločanja in oblikovanja koalicij – pogostih dejavnikov delovanja organizacije.

UPORABA MOČI

Sociološko gledano je vodenje uporaba moči za premagovanje napetosti in odporov (rezistence) pri uresničevanju ciljev organizacije. Organizirano ravnanje ljudi na podlagi skupnih ciljev je potrebno, sicer nastopi anarhija, ki je za organizacijo usodna. Pri tem gre za začaran krog, saj uporaba moči poraja novo napetost, lahko pa tudi nov odpor. **Obstaja pravilo, da je uporaba moči uspešna, če se z njo več problemov reši, kot se jih povzročijo.** Postavlja se vprašanje, kako zmanjšati odpor.

V organizacijah se uporabljajo za zmanjševanje odpora naslednje oblike moči:

a) **Prisila**, ki se redkeje uporablja in je sredstvo preprečevanja anarhije. Od ljudi zahtevamo, da ravnajo v nasprotju s svojim prepričanjem. Doživlja se kot napad na osebnost in povzroča nove odpore.

b) **Vpliv** – pomeni argumentirano spreminjanje prepričanja in ravnanja.

c) **Avtoriteta** (osebe, norm, predpisov, zakonov), ki jo dosegamo z zgledom in z negovanjem spoštovanja predpisov, pravil. Njena prisotnost je pogoj stabilnega delovanja organizacije. Nasprotno – **toleriranje kršenja dogovorjenih norm vodi v izgubo avtoritete in v neučinkovitost.**

Vira moči v podjetjih sta ekonomski in simbolični. **V sodobnem svetu se uporabljajo predvsem pozitivni ekonomski viri moči in odsotnost nagrad kot posledica.** Živimo od upanja in ne od obupa. Sicer je treba ustvarjati pogoje za doseganje boljših rezultatov.

Pomembna okoliščina uspešne uporabe moči je jasnost ciljev, pri njih uresničevanju pa hierarhijski ciljev: **samo en cilj je najbolj pomem-**

ben! Tudi zaupanje je faktor uspešne uporabe moči; v odziva si ga ustvari s poštenim, odločnim in učinkovitim stilom vodenja.

OBLIKE ODPORA (REZISTENCE)

Predavatelj je podal klasifikacijo oblik odpora glede na njihovo težo in predznak. V en del lestvice se uvrščajo **štrajk** (negativna oblika), **upočasnitev proizvodnje in absentizem** (odsotnosti, do katerih prihaja zaradi napetosti; **ljudje se vračamo utrujeni z dela predvsem zaradi neurjenih odnosov**). V drugem delu lestvice sta – **odsotnost povratne zveze** – feedbacka. Za organizacijo je prisotnost te oblike odpora najbolj nevarna. Če povratne informacije ne tečejo, je treba organizirati sestanke, razvijati demokratično vodenje in odprtost organizacije za vplive.

– **Opozicija, ki je pozitivna, saj hoče nekaj doseči.**

KOLEKTIVNO ODLOČANJE – FAZE

1	2
definicija	iskanje
problema	alternative
3	4
izbira	uresničevanje
alternative	odločitve

Najbolj »nevarni« sta prva in tretja faza, saj je treba problem (odgovornost) priznati. Več kot bo vključenih skupin v proces kolektivnega odločanja, več odporov lahko pričaja.

IZ NAŠIH KRAJEV

DELO JE ZASTAVLJENO

Novo leto prinese tudi nove programe dela organizacij in društev v naših krajih. Zapišejo dejavnosti, potem pa se lotijo uresničevanja.

No, med prvimi, ki so že spravili pod streho pomembno dejavnost za leto, so bili člani Turističnega društva v »Republiki Kotlje« s svojim že tradicionalnim pustnim karnevalom, večino društev in organizacij pa delo še čaka. Zaželimo jim uspeh.

DRUŠTVO, ŽIVLJENJSKO POMEMBNO ZA ČLANE

Od sredstev proračuna držbenopolitičnih skupnosti oz. državnih organov je že vsa le-

kujemo. Priporočljivo je vključevati ljudi (skupine), ki bodo pri uresničevanju odločitve sodelovali in ki lahko prispevajo h kvaliteti odločitve. Pomembno je, da si cilj zastavi mo na začetku.

Kvaliteta odločitve je odvisna od interesov in pogojev. Formula je:

sprejemljivost odločitve x uresničljivost = kvaliteta odločitve

Če je en faktor enak ničli, je produkt prav tako enak ničli.

KOALICIJE

V organizaciji se dogajajo mnoge koalicije. Laže se ustvarjajo za negativne cilje (primeri iz politike), kar pa ne traja dolgo. Pogostejše so med homogenimi statusnimi skupinami s podobnimi interesi. Običajno so mojstri in delavci močna koalicija. Kolegij sklepa občasne koalicije odvisno od problema, je sam proti vsem. Direktor si mora pridobiti intelektualce v organizaciji.

PREŽIVETJE

Za prevzgojo večine se predstavijo norme vedenja, ki omogočajo preživetje organizacije, le za skrajne primere naj se uporabi prisila kot oblika moči. Nekaj receptov: – ustvariti notranje podjetništvo, profitne centre – nerentabilne posle prepustiti drugim ali omogočiti osamosvajanje teh organizacijskih enot – ugotovljeni viški delavcev začnejo spontano osvajati nove proizvode.

Samo Šavc

rih nosilka bo Zveza društev slušno prizadetih Slovenije.

Pri individualnem delu bo društvo opravljalo vse, kar je za slušno prizadete življenjskega pomena. Tako bo članom urejalo socialno-varstvene pravice, zaposlovanje, stanovanjsko problematiko, statusne zadeve itd.

Pri skupinskem delu bo organiziralo različne dejavnosti na kulturnem, telesnokulturnem, izobraževalnem, otroškovarstvenem področju. Pod pojmom vključevanje v nacionalne programe pa je zajeto: sodelovanje pri informativni dejavnosti (TV oddaje za gluhe, teletekst, video kasete, časopis), usposabljanju tolmačev, založniški dejavnosti in izobraževanju slušno prizadetih.

Pomembno vlogo pa ima pri Društvu slušno prizadetih tudi organizacija priložnostnih dejavnosti, ko prirejajo razna srečanja, izlete, tekmovanja in predavanja.

POPIS PREBIVALSTVA 1991

Aprila letos bo na ozemlju SFRJ, tudi v Sloveniji, po desetih letih ponovni popis prebivalstva, gospodinjstev, stanovanj in kmečkih gospodarstev.

Popisi prebivalstva so osnovni vir za informacijo o številu prebivalstva in njegovih strukturah na določenem območju. Prvi je bil v naših krajih že leta 1754, začetek pravih popisov, kot jih poznamo še danes, pa za naše območje sega v leto 1857. 31. januarja 1921 je bil izveden prvi jugoslovanski popis, ponavlja pa se vsakih deset let.

Popis bo v času od 1. do 15. aprila, upoštevano pa bo stanje 31. marca 1991. Vanj bodo zajeti državljani Republike Slovenije, tudi državljani in osebe brez državljanstva, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji, ne glede na to, ali so ob popisu v Sloveniji ali v tujini, in tisti, ki imajo stalno prebivališče v tujini, vendar so v času popisa v Sloveniji; zajeta bodo tudi gospodinjstva, stanovanja in drugi nastanjeni prostori ter kmetijska gospodarstva.

V gradivu Sekretariata za družbene dejavnosti in občno upravo Skupščine občine Ravne na Koroškem, ki želi pravočasno opozoriti na popis in pripraviti vse potrebno zanj, je še poudarjeno, da bodo morala podjetja in druge pravne osebe do 20. marca dati vsakemu zaposlenemu na posebnem obrazcu vse zahtevane podatke, da jih bo lahko oddal popisovalcu; pa tudi sicer se lahko na popis pripravimo in s tem olajšamo delo ljudem, ki nas bodo obiskali enkrat od 1. do 15. aprila.

H. Merkač

NEKAJ MISLI O ŽENSKI IN BREZPOSELNOSTI

Največ brezposelnih v naši regiji je žensk s V. stopnjo izobrazbe. Podjetja v naši občini se srečujejo s problemom odvečnih delavcev, tako imenovanih tehnoloških viškov. Delavci živijo v stalni negotovosti: Ali bom jutri še imel delo? Ali bomo sploh dobili plačo? Ali bom imel denarja do konca meseca?

Tako se ljudje v teh časih negotovosti preživljajo, kakor vedo in znajo. Eni iščejo delo v Avstriji, drugi z delom na črno, tako da delajo na tovarniških strojih razne izdelke, svedre, nože, itd., in jih kasneje sami prodajajo, tretji se odpovejo počitnicam in naslednji životarijo spet kako drugače.

Marsikatera ženska se danes sprašuje: Ali se mi sploh še splača hoditi »na šiht« za pičle štiri (4) »milijarde«, za katere komaj plačam vrtec za dva otroke, položnic pa vseh tako ali tako ne uspem plačati???

Ali se splača hoditi v službo ali ne, ni le vprašanje denarja, ampak morda tudi drugih zelo pomembnih stvari. Ali je vreden denar toliko, da zjutraj ob petih zbudimo otroke in ga vsega spečega in zaspanega »vlečemo« v vrtec in tam pustimo do dveh? Ali je vreden denar tega, da otroke prikrajšamo za ljubezen mame, za toplo družinsko vzdušje in mu damo institucionalno ljubezen?

Ali je vreden denar tega, da vsako jutro poslušamo otrokov jok v vrtcu: »MAMA«, »MAMA! in vse, kar mu rečemo, je: »SAJ BOM HITRO

PRIŠLA!« Oh, kakšni lažnivci smo starši. Otrok bo v vrtcu 8 ur in to ni malo, to je za otroke, lačnega topline in mamine ljubezni, neizmerna večnost.

Tudi to se vprašajmo v času ženske brezposelnosti, v času, ko nam grozi s cesto. Brezposelnost ni nujno tragedija, ki se konča v alkoholizmu.

Brezposelnost ženske je lahko tudi sreča za naše otroke, ki bodo zjutraj lahko dosanjali svoje sanje, ki bodo sproščeni, ljubljani in varni v naročju svoje mame.

Brezposelnost ženske se gotovo pozna v družinskem proračunu, ampak ne bodimo tako črnogledi, toplo, varno, ljubeče družinsko vzdušje nas nič ne stane, to je zastoj in to je tisto, kar smo »profitirali«.

S tem ko smo postale brezposelne, ženske lahko postanemo tudi boljše mame svojim otrokom.

Žene in dekleta, ne imejte občutka krivde, če ste doma, če nimate službe. Tudi naše babice so bile doma, pa niso imele občutka krivde, ker so doma. Zakaj? Preprosto zato, ker so vedele, da je poslanstvo ženske v vzgajanju in negovanju otrok. To poslanstvo smo mi skušali prenesti v vrtec, jasli, šole. Vzemimo ga nazaj, kajti pripada nam!

Vsem ženam, dekletom, mamicam, s službo ali brez nje, želim vse najlepše v novem letu.

Vesna Lujinovič-Kocen

TUJ JEZIK V PRVEM RAZREDU

Dolgo smo razmišljali o uvedbi tujega jezika v prvem razredu. Spremembe na področju osnovnega šolstva so nas opogumile, da smo v letošnjem šolskem letu to željo uresničili. Kaj nas je vodilo k temu?

Otrok si ne predstavlja zunanjega sveta le v materinščini, ampak ga spoznava kot odraz tradicije starih vrednot in novih prek avdiovizualnih medijev. Televizija agresivno prodira v družino in otrokov svet. Odkar imamo na Ravnah kabelsko televizijo, skušajo otroci sprejemati tudi sporočila v tujem jeziku. Prav tako ponujajo jezikovne vzorce v tujih jezikih stripi, slikanice, glasbene in video kasete, tuje revije in reklamni napisi.

Otrok, ki živi v večjezičnem okolju, zmora zavestno preklopiti govor v drug jezik že v starosti od treh let dalje. Težje pa je preklopiti v tuj jezik, ki je manj prisoten v otrokovem življenju, zato je šolsko učenje tujega jezika za marsikoga trd oreh. Primerjanje tujega jezika z materinščino je naporno, zato so potrebne otrokovi starosti primerne metode dela. Se uspešneje je usvajanje tujega jezika, če je pomnjenje vezano na ritem in melodijo.

Vsi prvošolčki naše šole, vključno z učenci podružnične šole v Kotljah, se letos učijo angleški jezik.

Ker so še nepismeni, je najpomembnejša govorna vzgoja. S tujim jezikom se seznanjajo lahkotno, igraje, s petjem, z risbico, a ves čas strokovno vodeno, pestro in načrtovano. Vsak oddelek je razdeljen v dve skupini, tako da ima učiteljica v skupini

največ petnajst učencev. Ure učenja so krajše. Pri delu uporabljajo angleške delovne zvezke GET READY, ki smo jih naročili pri OXFORDSKEM CENTRU. Starši so prispevali sredstva za te učbenike. Vsak otrok bo osvojil toliko jezikovnih znanj, kolikor jih zmora in kolikor jih hoče zavestno osvojiti.

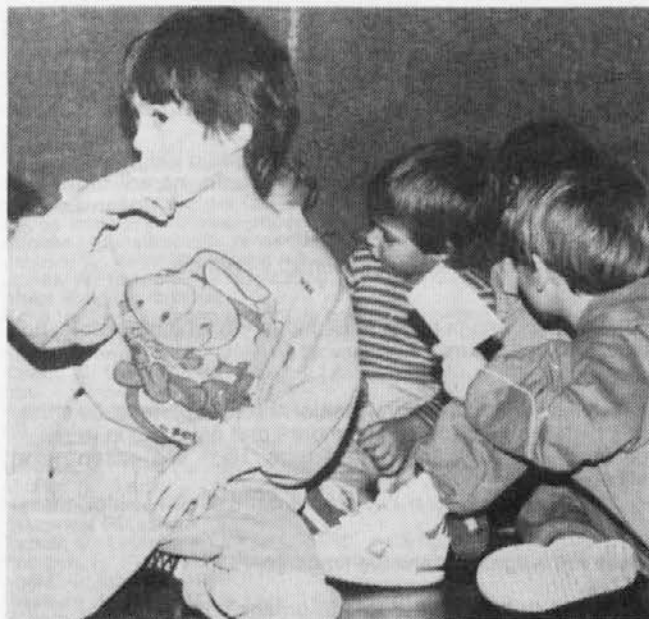
V drugem razredu, ko bodo učenci že opismenjeni, se bo program dela temu prilagodil. Načrtujemo, da bomo dali najbolj nadarjenim učencem možnost učenja še drugega tujega jezika – nemščine. Razmišljamo še, kdaj jim bomo to omogočili, ali že v tretjem razredu ali kasneje. Želimo si, da bi znali vsi naši učenci ob končani osemletki komunicirati v angleškem in nekateri celo v dveh tujih jezikih. Prav pri tujem jeziku bi se moralo diferencirati delo. Vsi učenci, ki bodo nadaljevali šolanje, bi morali osvojiti celoten program učenja tujega jezika, ostali pa bi morali obvladati pogovorni jezik. Mnogim prav pisni izdelki pri tujem jeziku povzročajo težave in odpor.

In kako to izvajamo finančno?

Zaenkrat ure štejemo kot interesno dejavnost prvošolčkov, učbenike in delovne zvezke pa so kupili starši.

Ker pa bo teh ur iz leta v leto več, bomo morali razmišljati o zaposlitvi še enega učitelja tujega jezika. Prepričani smo, da nam bodo stali ob strani tudi starši in družba, saj se vsi krepko zavedamo, kako pomembno je danes znanje tujih jezikov.

Ravnateljica šole
Katica Karadža

PREBRALI SMO ZA VAS

POSЛУH ZA KUPCE NAMESTO VISOKIH TEORIJ

Ni lahko managerjem, ki hočejo uspešno voditi podjetja, ni pa lahko niti profesorjem na visokih šolah, ki šolajo bodoče managerje. Dogaja se namreč, da nauki, ki so bili še včeraj sveti, danes doživijo bogokletne napade. Sicer pa so od nekdanje teoretiki vihali nos nad praktiki in obratno. Tako se pravzaprav zgodba ponavlja, le da so besede malo drugačne. Poglejmo si nekaj takšnih »pregrešnosti« v članku Kako načrtovati do leta 1995 (Manager št. 1/1991):

Namesto petletnega planiranja avtor priporoča osredotočenje na cilje in fleksibilnost.

Strateško načrtovanje se bojda v kakšnem podjetju lahko sprevrže tudi v legio birokracije.

Pravi, da je bolje misliti strateško vsak dan kot enkrat na leto. Sploh namesto strateškega načrtovanja priporoča strateško mišljenje.

V podjetjih je treba določiti cilje in potem storiti vse, da bodo te cilje razumeli tako direktorji kot navadni delavci.

ODPUSTU DELAVCEV ENAKO POZORNOST KOT SPREJEMU NA DELO

(Naslednji povzetek iz revije Manager 1/1991 je nastal predvsem ob spominu na odpuščanje delavcev v mariborskih podjetjih v preteklem letu)

Pred 10 leti je bilo na Zahodu med odpuščenimi delavci še 75 % takih, ki se niso strinjali z nadrejenimi. Zdaj je 50 % delavcev odpuščenih

zaradi prodaje oz. nakupa podjetij, 30 % zaradi hitrih strukturalnih sprememb na trgu in le 20 % zaradi nesoglasja z nadrejenimi.

Odnos do odpuščenih (brezposelnih) delavcev je v veliki meri odvisen od tega, kdo jim mora plačevati odškodnino v času brezposelnosti. Tam (na Zahodu), kjer jo plačujejo podjetja (v skrajnem primeru lahko tudi tri leta), najemajo svetovne agencije in sploh storijo vse, da bi svojim nekdanjim delavcem čimprej našli novo zaposlitev.

ODPUSTU DELAVCEV ENAKO POZORNOST KOT SPREJEMU NA DELO

zaradi prodaje oz. nakupa podjetij, 30 % zaradi hitrih strukturalnih sprememb na trgu in le 20 % zaradi nesoglasja z nadrejenimi.

Odnos do odpuščenih (brezposelnih) delavcev je v veliki meri odvisen od tega, kdo jim mora plačevati odškodnino v času brezposelnosti. Tam (na Zahodu), kjer jo plačujejo podjetja (v skrajnem primeru lahko tudi tri leta), najemajo svetovne agencije in sploh storijo vse, da bi svojim nekdanjim delavcem čimprej našli novo zaposlitev.

Naloga takih »svetovalec za odpuščanje« (outplacement counselor) je dvojna. Najprej morajo pri odpuščenih ublažiti psihološke posledice odpusta. Premagati morajo stres ter znova identificirati močnejše točke kandidatov za novo zaposlitev. Pomagajo jim pridobiti novo samozavest in željo po aktivnem vključevanju v življenje.

Ko opravijo to stopnjo, določijo strategijo nadaljnega razvoja kariere takim delavcem. Nazadnje jih naučijo še tehnike iskanja službe (pri tem omogočijo čim širšo izbiro zaposlitev), pisanje prošnje za sprejem in uspešno opravljanje predstavitev intervjujev.

Če vse povedano primerjamo s stanjem v Sloveniji, vidimo, da odnosa do odpuščenih delavcev in brezposelnosti nimamo razčiščenega, zato delamo napake, odpusti pa marsikje potekajo nekulturno in nehumanost. Ne glede na državo in družbeno ureditev je vsak odpust travmatičen tako za podjetje kot za odpuščenega. Posebno v Jugoslaviji je odpust še zmeraj znak kazni ali represije, ne pa normalna poteza, s katero podjetja poskušajo izvesti strateške spremembe.

V bistvu se do delavcev ob odpustu ne bi smeli obnašati manj pozorno kot ob sprejemu, ko zanje prirejamo uvalne seminarje, pripravništva itn.

KAKO BOMO V OBČINI IZRABILI MOŽNOSTI LOKALNE TV

Od približno 10.000 televizijskih naročnikov v Meziški dolini jih je nekaj čez 6.000 priključenih na kabelski sistem. S tem imajo možnost spremljati tudi lokalni TV program – če ta seveda obstaja.

Prav lokalni TV programi so bili osrednja tema pogovora 22. januarja v gostilni Vavkan na Prevaljah, ko je občinski sekretariat za družbene dejavnosti in občjo upravo sklical predstavnike vseh krajevnih skupnosti v občini, ki so bili odgovorni za organizacijo krajevnih kabelskih sistemov ali zdaj sodelujejo pri njih.

Pogovor je bil dobrodošel in zelo lepo obiskan, saj je bil prvi takšen v občini, hkrati pa je razkril vso tehnično in programsko problematiko na tem področju. Navrgel je naslednje ugotovitve:

- v občini je pet samostojnih sistemov (Ravne, Dobja vaša, Prevalje, Mežica in Črna); o povezavi med njimi je zaenkrat nesmiselno razmišljati, saj je direktna povezava, ki edina pride v poštev, zelo draga

- ker povezava ni možna, krajin pa so za lokalne programe zainteresirani, se vsak lokalni studio opremlja, kot ve in zmore; večini za to manjka denarja, saj zgolj naročnina, ki jo sicer za lokalni program v vseh krajih pobirajo, in sredstva iz reklam niso dovolj

- kader zaenkrat – za program, kot je – ni problem; operaterji po studijih so (ker ni denarja, so v glavnem entuziasti); snemalci, kolikor se zaenkrat rabijo, se tudi najdejo

- vsi centri imajo svoj lokalni program, razen Dobje vasi; vrtijo reklame in filme ter priložnostno kakšna druga posneta gradiva; izjema je Mežica, ki se poskuša s pravim lokalnim programom (vrtijo kvize npr.)

- vsi centri so zainteresirani za posredovanje občinskega programa (o delu organov skupščine občine, o zanimivostih po krajih); za oblikovanje tega programa se kader ponuja, a se ne ve, kako ga plačati

- ker so sistemi družbena last, privatna iniciativa zaenkrat ni zaželena; ne pri tehnični ne pri programski plati.

Problematika pri uvajanju lokalne kabelske TV v občini Ravne je torej kompleksna. Kljub temu pa je po mnenju odgovornih ne gre pustiti pri miru, saj v dolini manjka lokalnih informacijskih sredstev, pač pa je treba najti skupno organizacijsko obliko, nato pa zastaviti delo. V ta namen so na sestanku imenovali občinski odbor, v katerem so zastopani predstavniki vseh lokalnih TV centrov. Prva naslednja poteza je zdaj v njegovih rokah.

Prav bi bilo, da bi bila čimprejšnja, saj je škoda, da danih možnosti ne bi izrabili.

H. Merkač

NASVETI ZA MANAGERJE

OPTIMISTE V PRODAJO – PESIMISTE V FINANCE

Dobiček se skriva v stroških. Čim manjši so stroški, tem večji so dohodek in plače.

Če podjetje hoče, da mu je delavec zvest, mora tudi ono biti zvesto delavcu.

Če vam kdo sporoči, da je zadeva zanesljiva in da lahko mirne vesti investirate – takoj odložite telefonsko slušalko. (John Perkins)

Točno prihajati na delo, sam izbirati svojo ekipo, nikoli pozreti besede in – kar zahtevaš od drugih, naredi tudi sam. (Dušan Sešok)

Optimisti sodijo v prodajo, pesimisti v finance.

Formule za uspeh ni. Za neuspeh je mogoče naslednja: poskušaj ugajati vsem.

Tehnika vodenja poslov v resnici ni zelo zapletena, če sprejmeš bistveno načelo: izdelati moraš pač neko reč in jo nekemu prodati za več, kot je stala tebe. To je vse, razen nekaj milijonov podrobnosti.

(John L. McCaffrey)

Nikoli nič tvegati je največje tveganje.

Načela za prihodnost: učenje in prilagajanje.

KULTURA

NOVE KNJIGE NA POLICAH KOROŠKE OSREDNJE KNJIŽNICE »DR. FRANC SUŠNIK« RAVNE NA KOROŠKEM

Tudi v letu 1990 je knjižnica obnavljala in množila svoj enotni knjižni fond z lastnimi nakupi, z obveznimi primerki, z namenskimi sredstvi Republiškega komiteja za kulturo, z darili posameznikov in z zamjenjavami.

Skupaj je v letu 1990 knjižnica prejela 4971 knjig, od tega je namenila 1500 knjig za splošnoizobraževalne knjižnice, ki sestavljajo našo knjižnično mrežo. Prejeli smo tudi okoli 650 naslovov časnikov in časopisov. Za lokalno bibliografijo smo iz knjig, časnikov, časopisov in drugega tiskanega gradiva izpisali okrog 4000 enot.

Poleg knjižnega gradiva smo nabavili tudi nekaj enot neknjižnega gradiva, kot npr. 33 zvočnih in 17 videokaset, 11 rokopisnih enot in 400 enot različnega fotografskega gradiva.

V letu 1990 smo v knjižnici izposodili 84 527 enot, v mreži splošnoizobraževalnih knjižnic 51 025, skupno torej 135 522 enot knjižnega gradiva.

Našo knjižnico in splošnoizobraževalne knjižnice v naši dolini je obiskovalo 4413 bralcev.

Med novimi knjigami, ki smo jih prejeli v mesecu decembru, so tudi te:

- Betto, A.: Hokej na ledu. – Ljubljana, 1990
 Bibliotekarstvo, tradicija i promene. – Beograd, 1990. – Cir.
 Bled, J.P.: Franc Jožef. – Ljubljana, 1990
 Bonar, A.: Gardening for Fragrance. – London, 1990
 Bramly, S.: Le grand cheval de Léonard. – Paris, 1990
 Burnie, D.: Kako delujejo stroji. – Ljubljana, 1990. – (Zbirka Okno v svet)
 Carpenter, T.H.: Art and Myth in Ancient Greece. – London, 1991
 Cesar, C.: Steklena skulptura. – Velenje, 1990. – (Umetniki Velenja)
 Filmska enciklopedija. Del 2: L–Z. – Zagreb, 1990
 Geiger, U.: Die Maler der Quadrige. – Nürnberg, 1990
 Iračka invazija na Kuvajt–reperkusije na mednarodne ekonomske odnose i jugoslovansku privredu. – Ljubljana; Beograd, 1990
 Jakulin, V.: Varnostni ukrepi. – Ljubljana, 1990
 James, W.: Raznolikosti religioznog iskustva. – Zagreb, 1990. – (Biblioteka Religija i mistika)
 Kako uveljaviti splošno kolektivno pogodbo v praksi. – Ljubljana, b.l.
 Keane, J.: Despotizem in demokracija. – Ljubljana, 1990. – (Krt; 64)
 Kos, P.: Denarništvo v antiki na Slovenskem. – Ljubljana, 1990
 Kovač, B.: Uvod v podjetništvo. – Ljubljana, 1990. – (Studium Generale)
 Kušl, M.: Ishranom protiv raka. – 2. izd. – Beograd, 1990. – (Kučna biblioteka)
 Lorenci, J.: Dimitrij Rupel. – Ljubljana, 1990. – (Sodobniki)
 Lorenci, M.: Tone Partljič. – Ljubljana, 1990. – (Sodobniki)
 Michal, S.: Satovi. – Zagreb, 1990
 Nemeč, K.: Med literarno teorijo in zgodovino. – Ljubljana, 1990. – (Razprave Filozofske fakultete)
 Parker, S.: Letenje. – Ljubljana, 1990. – (Okno v svet)
 Pediček, F.: Prispevki za teorijo terminologije v znanosti, tudi pedagoški. – Ljubljana, 1990
 Pleasure Boating. – New York, 1990
 Pokorn, D.: Higijena vode. – Ljubljana, 1990

- Regvar, B.: Malček in pisava. – Ljubljana, 1990
 Renčelj, S.: Suhe mesnine–narodne posebnosti. – Ljubljana, 1990
 Riefenstahl, L.: Wunder unter Wasser. – München, 1990
 Rupel, D.: Slovenske slovesnosti in vsakdanjosti 1888–1988. – Maribor, 1990. – (Znamenja; 106)
 Shasha, D.: Zagonetne dogodivščine dr. Ecce. – Ljubljana, 1990. – (Zbirka Z logiko v leto 2000)
 Slabe, F.: Pravna ureditev podjetja in delovnih razmerij. – Kranj, 1990
 Slovenski pravopis. 1: Pravila. – Ljubljana, 1990
 Sinkovec, J.: Družba z omejeno odgovornostjo. – Ljubljana, 1990
 Trifunović, L.: Stvarnost i mit u slikarstvu Milana Konjovića. – U novom Sadu, 1990
 Ule, A.: Filozofija Ludwiga Wittgensteina. – Ljubljana, 1990. – (Razprave Filozofske fakultete)
 Vnuk, V.: Urgentna medicina. – Zagreb, 1990
 Walton, J.: Sporting Supercars. – London, 1990
 Wehtersbach, R.: Obdelava podatkov in dBase+. – Ljubljana, 1990
 The World Book Encyclopedia. Vol. 1–22. – Chicago, 1990
 Zavrnik, B.: Milena Zupančič. – Ljubljana, 1990. – (Sodobniki)
 Zupančič, J.–B. Smitek: Programiranje v Cobolu. – Kranj, 1990

Domoznansko zbirko pa smo dopolnili z naslednjimi knjigami:

- Kos, M.: Koroški plebiscit. – Slovenj Gradec, 1990
 Prežihov, V.: De Iottlösa (Samorastniki). – Stockholm, 1990
 Spomeniki in znamenja NOB v Mežiški dolini. – Ravne na Koroškem, 1990
 Stern, B.: Liska na potepu. – Prevalje, 1990
 Wolf, H.: Corregidor. – Maribor, 1990. (Gledališki list SNG Maribor)

Darja Molnar

KULTURNA KRONIKA

GLEDALIŠČE

V petek in soboto, 4. in 5. januarja, je v Mežiški dolini gostovalo **Lutkovno gledališče Maribor za igro Bučovizija**. Nad lutkami se je tokrat navduševalo več kot devetsto otrok na petih predstavah v Črni, Mežici, na Prevaljah in na Ravnah.

V sredo, 23. januarja, je v Titovem domu na Ravnah gostoval **Teater v gosteh** iz Zagreba. Obiskovalce je presenetil z grozljivo – kriminalko **Vrnem se pred ponočjo** avtorja Petra Colleya.

V petek, 25. januarja, je prosvetnim delavcem občine Ravne **Marko Cvahte** predstavil pohorskega bukovnika Jurija Vodovnika v monodrami z naslovom **Jaz sem pa Vodovnikov Jur**. Predstava je bila v Družbenem domu na Prevaljah.

PETJE NA VIŠINAH

Na trikaljevsko nedeljo, 6. januarja, je imel moški pevski zbor **Vres** tradicionalna novoletna koncerta v **Šentanelu in na Strojni**. Z rednimi nastopi in dobrim petjem si je v obeh

krajih pridobil dokaj številno in hvaležno občinstvo.

V soboto in nedeljo, 19. in 20. januarja, so bila v Planinskem domu na **Uršlji gori** že osma zimska kulturna srečanja. Prvi dan je pel moški pevski zbor **Vres** s Prevalj, recitala je **Ivanka Komprej** pesmi Blaža Mavrele, Rudija Mlinarja in Mitja Šipka, drugi dan pa so nastopili **Koprivci**. Pela sta kvintet **Zdovčevi pobi** in kvartet **Zdovčeve dečve**. V spremni besedi sta Nikolina Kotnik in Ana Potočnik predstavili zanimivosti o Koprivni in njenih ljudeh.

Letošnja zimska kulturna srečanja so uspela, k temu je veliko pripomoglo tudi prijazno, sončno vreme.

LIKOVNA DEJAVNOST

Od 11. do 19. januarja je v Likovnem salonu na ravenskem gradu razstavljal slike, predvsem z rudarskimi motivi, član Društva koroških likovnikov **Leander Fužir**. Posebnost teh slik je igra svetlobe in senc, ki jo ustvarja rudarska svetilka.

M.P.

REKREACIJA IN ŠPORT

ALPSKO SMUČANJE

Naša odlična smučarja iz Črne Mitja Kunc in Katjuša Pušnik sta zastopala barve naše reprezentance na letošnjem svetovnem prvenstvu v alpskih disciplinah v avstrijskem Saalbachu oz. Hintertallem. O njihovih nastopih bomo poročali prihodnjič, tokrat bomo na kratko omenili le nekatere njune nastope na tekmah svetovnega in evropskega pokala v januarju.

Po prvih letošnjih točkah je Pušnikova segla na dveh slalomih v Kranjski Gori. Na prvem, ki je veljal za zlato lisico, je osvojila 11. mesto, na drugem, ki je bil tudi pod Vitrancom, namesto v odpovedanem Bergnu, pa odlično 10. mesto. Tako je v dveh dneh osvojila kar 11 točk v svetovnem pokalu. Omenimo še, da je prvi dan tekmovalja v Kranjski Gori Katjuša nastopila tudi v veleslalomu za pohorsko zlato lisico in bila 18. Sicer pa naši tekmovalki v letošnji sezoni ni šlo vse po načrtih. Zlasti v veleslalomu ni ujela prave forme; dve točki si je pred svetovnim prvenstvom prislužila le v italijanski Val Zoldani s 14. mestom.

Mitja Kunc, ki je eden najbolj nadarjenih jugoslovanskih alpincev, je v letošnji sezoni, podobno kot njegovi tovariši iz reprezentance, pokazal spremenljivo formo. V tekmovalju za SP Kunc zagotovo ni dosegel pričakovanih rezultatov v njegovi boljši disciplini, to je veleslalom. Pač pa je znova opozoril nase na nekaterih tekmah evropskega pokala in na FIS tekmah. Tako je 19. januarja zmagal na veleslalomu za evropski pokal na Dobraču v Avstriji, in to v zelo močni konkurenci. Čez

dober teden je bil znova prvi na mednarodni FIS tekmi veleslalom na Pohorju, medtem ko je v slalomu zasedel 5. mesto.

Od 25. do 27. januarja je bilo na Golteh prvenstvo vzhodne regije Slovenije za pionirje in pionirke. Mladi fužinarjevi smučarji so se odlično uvrstili, saj je Tina Kraševc zmagala v vseh treh nastopih – slalomu, veleslalomu in super VSL. V slalomu je bil med mlajšimi pionirji najhitrejši Solero, v super VSL pa je osvojil 2. mesto. Evgen Veselko je bil 2. med starejšimi pionirji v super VSL in 3. v veleslalomu. Vrvnikova pa je osvojila dve tretji mesti med mlajšimi pionirkami.

SMUČARSKI SKOKI

O mladih smučarjih skakalcih ravenskega kluba smo se že v pretekli številki precej razpisali. Tudi tokrat jim moramo nameniti precej prostora, saj so v minulem zimskem obdobju dosegali zelo dobre rezultate. Zlasti velja pozornost dvema skakalcema, ki sta stalna člana državne mladinske reprezentance. To sta Erih Pečnik in Jože Zagernik, občasno pa v naši najboljši selekciji nastopa tudi Kristi Švab.

Ob izteku preteklega leta je ta trojica sodelovala na treningu reprezentance v Planici. Tu so se prvič preizkusili tudi na stari Blovdovski 120-metrski velikanki in kot za šalo dosegali odlične daljave – Švab 113 m, Zagernik 117 m in Pečnik 123 m, kar pomeni tudi nov klubski rekord.

Preveč bi bilo naštevati vsa tekmovalja, na katerih so sodelovali, omenimo le najuspešnejša: Jože Zagernik je osvojil zelo dobro 10. mesto na tekmovalju FIS v

bavarskem Reit im Winklu. Tudi na tretji tekmi za alpski pokal v smučarskih skokih in nordijski kombinaciji, ki je bila v Val di Fiemme v Italiji, sta nastopila v reprezentanci Jugoslavije naša dva tekmovalca. Pečnik je bil znova odličen, saj je v kombinaciji osvojil 9. mesto, Zagernik pa je bil v solo skokih 16. Zadnje dni januarja je bilo v Planici republiško prvenstvo starejših mladincev v skokih na 90-metrski skalalnici. Po pričakovanju je bil najboljši ljubljčan Fras, naši skakalci pa so se uvrstili: 5. Pečnik, 9. Zagernik in 15. Švab. Na državnem prvenstvu v klasični kombinaciji za člane, ki je bilo tudi v Planici, je Erih Pečnik osvojil odlično 2. mesto. Zmagal je kombinatorec žirovske Alpine Matej Oblak, tekmovalec Fužinarja Pečnik pa je imel v finišu teka na 10 km precej smole, potem ko je padel pri spustu v cilj.

Sredi januarja je bila prva tekma starejših pionirjev za pokal cockte v Planici. Med 62 skakalci so se Ravenčani uvrstili: 12. Andrej Zagernik, 30. Boštjan Videršnik, 31. Aljoša Krivograd in 32. Ivi Polanc. V Kranju so se 19. januarja preizkusili mlajši cicibani za pokal cockte – 6. David Verdinek, v Mislinji pa so istega dne nastopili starejši cicibani in je bil 5. Iztok Verdinek, 10. Damjan Voda in 23. Dejan Sušnik.

Cetrta tekma za alpski pokal je bila v švicarskem Tacshu, Erih Pečnik je bil tretji v skokih in 17. v kombinaciji, Jože Zagernik pa 32. v solo skokih na 70-metrski skalalnici.

SMUČARSKI TEKI

Pri tekaški sekciji SK Črna se v zadnji sezoni ne morejo pohvaliti z množičnostjo med svojimi člani. Potem ko je bilo pred leti v sekciji še okoli 30 mladih tekačev in tekačic, so zadnje skope zime dodobra razredčile njihove vrste, tako da je v črnjanskem smučarskem klubu tačas le okoli 12 – 15 mladih tekmovalcev in tekmovalk, ki redno trenirajo in nastopajo. Med njimi sta tudi dve stalni članici naših selekcij, juniorka Nataša Lačen, ki brani tudi barve članske reprezentance Jugoslavije, ter Anita Mežnar, ki nastopa za našo mladinsko vrsto. Tretji član naše selekcije – Branko Šlivanec pa je konec lanskega leta sklenil svojo tekmovalno kariero.

Pa si pogledimo, na katerih tekmovaljih so nastopili smučarji tekači iz Črne v zadnjem mesecu dni: Godčev memorial v Bohinju, zadnje dni preteklega leta je bil uspešen za Lačnovo, ki je osvojila 3. mesto med juniorkami. Med ml. mladinci pa so bili: 6. Miha Mrdavič, 12. Grega Lačen in 14. Peter Pumpas. Na Pokljuki je bilo 6. januarja tekmovalje za srebrno palico. Nataša Lačen je zmagala med juniorkami, Anita Mežnar je bila 5. med ml. mladinkami, Miha Mrdavič pa prav tako 5. med ml. mladinci. Na Istiničevem memorijalu v Ratečah je Lačnova znova zmagala v svoji kategoriji, med ml. mladinci pa so se uvrstili: 7. Mrdavič, 11. G. Lačen in 13. Pumpas.

Mladinska reprezentantka Anita Mežnar pa je več kot odlično zastopala našo državo v Val di Fiemme v Italiji, kjer je osvojila 1. mesto za trojeje Topolino. In še državno prvenstvo v smučarskih tekih za člane in članice 25. januarja na Pokljuki. Lačnova si je med članicami pritekla bronasto odličje.

KEGLJANJE

Po dveh nastopih na kegljiščih DTK na Ravnah in Družbenega doma na Prevaljah je bilo 26. januarja sklenjeno prvenstvo koroške območne skupnosti za kegljaške dvojice. Pri moških sta prvo mesto osvojila fužinarjeva tekmovalca Ivo Mlakar in Silvo Belaj, pri ženskah pa sta prvakinji Koroške postale Majda Ermenc in Nada Černič iz Slovenj Gradca. Obe dvojici sta se uvrstili na republiško prvenstvo. Rezultati: moški – 1. Mlakar – Belaj 3539 kegljev, 2. Porat – Lojen 3379, 3. Lesnik – Paradiž (vsi Fužinar) 3354 kegljev, itd. Ženske – 1. Ermenc – Černič (Sl. Gradec) 1604, 2. Lesnik – Gostenčnik (Fužinar) 1560 in 3. Sabljar – Verbole (Kortan Prevalje) 1558 kegljev, itd.

KOŠARKA

Ekipa Koroške je v januarju odigrala dve koli prvenstva območne slovenske lige in zabeležila poraz in zmago. V Radgoni so naši fantje nepričakovano visoko izgubili z 81:60, nato pa doma visoko premagali Ljutomer s 83:43. Tako so po 12. kolid Ravenčani zbrali 14 točk in so bili tretji na prvenstveni lestvici. Do konca prvenstva so odigrali še dve kolid, in sicer 8. februarja v Kungoti in 17. februarja doma proti Staršem.

ODBOJKA

Fužinarjevi odbojkarji so 27. januarja nastopili na močnem turnirju v Slov. Bistrici in osvojili 3. mesto. Zmagali so odbojkarji Tovila Olimpije iz Ljubljane, vodilno moštvo II. zvezne lige pred domačim Granitom, ki vodi v enotni rep. ligi.

Ivo Mlakar

ŠAH

V prvenstvu 2. slovenske šahovske lige vzhod, končane v decembru, je ekipa SK Fužinar s 4 match točkami zasedla 9. mesto med 11 ekipami. Tekmovalje v enotni ligi je potekalo po švicarskem sistemu, v 5 kolid pa so bili doseženi naslednji izidi: Fužinar – Venenje 2:4, Zagorje – Fužinar 0:5, 5:5, Fužinar – Trbovlje 2:4, ZSS Celje – Fužinar 2:4 in Fužinar – Malečnik 2:4. Žal so za končno uvrstitev veljale match točke, po realnih točkah bi bila ekipa Fužinarja uvrščena mnogo višje. Najboljše rezultate za Fužinar so dosegli Ristič, Vrečič in Založnikova, vsi po 3,5 točke iz 5 partij.

Končano je tudi hitropotezno prvenstvo za pokal SK Fužinar v letu 1990. Na zadnjih treh turnirjih so bili doseženi naslednji izidi: 19. 11. je med 12 igralci zmagal Erijavc z 10 točkami. Z istim

številom točk je bil Vrečič drugi, sledili pa so Ristič z 8, Komarica s 6,5 in Rotovnik s 6 točkami.

3. 12. se je pomerilo 10 šahistov. Prvi je bil Ristič z 8 točkami, kolikor jih je zbral tudi Vrečič na drugem mestu. Na naslednjih so se zvrstili Erjavc 7,5, Bogičević 5 in Jevšnik 4 točke.

Na zadnjem lanskem turnirju se je zbralo 11 igralcev. Prvo mesto je osvojil Ristič z 8 točkami, drugi je bil Vrečič s 7,5, tretji Uršič in četrti Erjavc, oba 7 točk, ter peti Komarica s 4,5 točke.

Končni vrstni red po dvajsetih turnirjih: 1. Vrečič 230 točk, 2. Ristič 191, 3. Uršič 175, 4. Erjavc 163, 5. Zavrtnik 143, 6. Komarica 103, 7. Rotovnik 96, 8. Senica 82, 9. Planinšek 71, 10. Jevšnik 68. Skupaj je bilo uvrščenih 27 igralcev. Hitropotezno prvenstvo šahovskega kluba Fužinar bo potekalo tudi v letu 1991. Pravila so nekoliko spremenjena. Pravico do nastopa v konkurenci imajo tudi nečlani šahovskega kluba, če plačajo enkratno pristopnino, ki velja za celo leto. Prav tako je spremenjen sistem točkovanja.

Mesta od 1 do 10 se točkujeta

s 15, 12, 10... 1 točko. Ostale propozicije ostanejo nespremenjene.

Turnirji se bodo igrali vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu s pričetkom ob 16. uri v šahovski sobi DTK z naslednjim rasporedom:

4., 18. feb.	13., 1. jul.
5., 4. mar.	14., 26. avg.
6., 18. mar.	15., 2. sep.
7., 1. apr.	16., 16. sep.
8., 15. apr.	17., 7. okt.
9., 6. maja	18., 21. okt.
10., 20. maja	19., 4. nov.
11., 3. jun.	20., 18. nov.
12., 17. jun.	21., 2. dec.
	22., 16. dec.

Poleg hitropoteznega se za letošnje leto pripravljata tudi novost – prvenstvo v aktivnem šahu (20 minut razmišljanja na igralca). Turnirji se bodo predvidoma igrali enkrat mesečno z izjemo poletnih mesecev ter v času igranja klubskega prvenstva v »pocasnem« šahu. Sistem točkovanja je isti kot pri hitropoteznem prvenstvu. Za končno uvrstitev šteje 5 najboljših rezultatov.

M.V.

O DELOVANJU ALPINISTIČNEGA ODSEKA RAVNE IN ALPINISTIČNE SEKCIJE PREVALJE V LETU 1990

Po uspehu na Himalaji (Gangapurna, 7455 m) leta 1989 smo v letu 1990 preplezali večino smeri v kopnih stenah in plezalnih vrhčih. Opravili smo 435 vzponov od III. do IX. težavnostne stopnje. 16 vzponov je bilo prvenstvenih (nove smeri).

Zelo uspel je skupni tabor na Velebitu v skupini Bačić Kuka, kjer je 9 udeležencev preplezalo 45 smeri, od tega kar 11 prvenstvenih. Organiziran je bil tudi tabor v avstrijskem plezališču Finkenstein, kjer so udeleženci preplezali 30 smeri.

Posamezniki in naveze smo plezali v Paklenici, Kamniških Alpah in v Dolomitih (Tricine). Stevilne težke proste ponovitve so bile opravljene na plezališčih, kot so: Liboje, Crni kal, Topla, Finkenstein in Osp. Najtežja prosto preplezana smer »Schöner Brunzer« se ponaša z oceno -IX, IX, preplezal pa jo je Branko Vezonik, ki je zabeležil tudi najboljši rezultat na tekmah v prostem pleza-

nju (7. mesto na tekmi »Idrija 90«). Najtežji tehnični vzpon – Rumeni strah (A4, VI), pa je opravil Dani Vezonik, ki je v minulem letu opravil vrsto težkih ponovitev in se razvija v odličnega alpinista.

V minulem letu smo organizirali celoletno alpinistično šolo, ki jo vodi Dušan Planinc. Vseh 12 udeležencev je uspešno zaključilo poletni del, čaka pa jih še zimski del šole.

V planinskem domu na Grohatu pod Raduho bomo odkupili sobo (20 m²), ki bo imela za dejavnost naših članov v zimskem času velik pomen. Zato smo precej aktivnosti usmerili v to pridobitev.

V letošnjem letu bomo poleg redne dejavnosti podprli dva naša člana pri odhodu v Yosemite (ZDA), razmišljamo pa tudi o odpravi v še precej nepoznano skupino Apolobambo v pogorju Andov.

A.G.

LETOŠNJI IZLETI PLANINSKEGA DRUŠTVA RAVNE

Propagandni odsek PD Ravne je pred nekaj dnevi pripravil program izletov in pohodov, ki jih bomo za naše člane in ljubitelje gora pripravili v letošnjem letu. Želja sestavljalcev je bila, da bi ponudili vsakemu članu društva glede na njihove želje vsaj nekaj možnosti za udeležbo.

V februarju vabi društvo svoje člane na tradicionalne zimske pohode. Dva bosta organizirana v naši neposredni okolici: 2. februarja nočni pohod na Uršljo goro v organizaciji PD Prevalje, 17. pa pohod »kralja Matjaža« na Peco v organizaciji PD Mežica. Posebej pa bo objavljeno, kdaj se bomo lahko udeležili zimskega pohoda na Snežnik. Ta pohod načrtujemo tako, da bi nekaj udeležencev peljalo tja s svojimi avtomobili, drugi pa bi jim povrnili za stroške.

V aprilu in maju načrtujemo dva tradicionalna pohoda, ki ju lahko vzamete tudi kot kondicijske tre-

ninge. 27. aprila bo pohod po Prežihovi poti, 11. maja pa pohod okoli Uršlje. Prvega organizirajo ravenski taborniki, drugega pa naše društvo. Na oba pohoda posebej vabimo tiste, ki se ju še nikoli niso udeležili.

V naslednjih mesecih, na pragu in v sami visoki planinski sezoni, imamo pripravljenih nekaj zahtevnejših pohodov.

Začeli bomo junija z dvodnevним pohodom po Saleški transverzali, in sicer na delu te poti od Siemena do Velenja. Priprani smo, da boste šli na pohod vsi tisti, ki ste po tej poti začeli hoditi z nami že v preteklosti, vabimo pa tudi nove pohodnike. Junija bomo organizirali enodnevni izlet v Matkov kot, sestrsko dolnico mnogo bolj znani Logarski dolini. Junija je v tem kotu zanimivo opazovati naravno znamenitost »Matkov škaf«, ko padajoče vode izdolbejo v globoko gomilo

snega značilno izdolbino, ki nosi to ime. Letos, ko kaže, da bo predvsem v hribih le nekaj več snega, bo ta pojav verjetno bolj zanimiv.

Julija načrtujemo najprej tradicionalni letni pohod na notranjski Snežnik, ki pa ni namenjen samo tistim, ki se zimskega pohoda ne bodo udeležili. Popolnoma v režiji našega društva pa bo ta mesec pohod na Dobrač v Avstriji (nad Beljakom). Po interesu za ta izlet v prejšnjih letih sklepamo, da ga ni treba posebej predstavljati. Tudi to pot se bomo ob povratku ustavili med Slovenci v Rožu.

V avgustu načrtujemo dva pohoda, ki bosta predstavljala višek sezone. Prvi je izlet na Grossglockner, drugi pa zahtevni dvodnevni pohod na Krn in Matajur, dva znamenita vrhova nad Soško dolino.

Mežiški planinci načrtujejo, da bodo letos v septembru lahko zaključili z gradnjo Koče na Grohatu, nadomestek tiste, ki jo je pred leti odnesel snežni plaz. V septembru načrtujejo odprtje, koroški planinci pa na ta isti dan ob novi koči svoje tradicionalno vsakoletno srečanje.

Naše društvo ima že nekaj let prijateljske stike s tržaškimi planinci. Vsako leto v septembru pri-

rejajo pohod Po poteh bazoviških žrtev. Pričakujemo, da nas bodo povabili nanj!

Jez na Bistrici visoko nad Muto je povzročil med prebivalci Mute

že veliko skrbi. Za november načrtujemo ogled tega jezusa, ki ga bomo nadaljevali z vožnjo po avstrijski strani meje do prehoda Jurij, kjer bomo prestopili mejo v naše vinorodno območje. Srečanje z Martinom!

Posebej želimo poudariti, da bo letos prijavljanje za izlete nekoliko drugačno, kakor je bilo v preteklih letih. V ponedeljek in torek (samo tisti teden, ko bo izlet) od 17. do 19. ure bo predvidoma odprta društvena soba v stolpnici za hotelom na Celčevju. Tam bodo vodniki zbirali prijave in dajali potrebne nasvete.

Naj ob koncu zapišem še, da bo imelo naše društvo svoj občni zbor v soboto, 23. februarja. O kraju in času boste še posebej obveščeni. Naj to priložnost izrabim za to, da vas v imenu sedanjega upravnega odbora društva povabim na občni zbor, pa tudi na njegovo tradicionalno nadaljevanje s planinskim rajanjem.

Predsednik PD Ravne
na Koroškem
Maks Večko

DELO KARATE KLUBA RAVNE V LETU 1990

Leto 1990 pomeni za naš klub začetek novega obdobja. Nova usmeritev je dala lepe rezultate in temelje za prihodnje delo. Prvič smo pridobili sredstva iz vrhunskega sklada športne zveze. V Jugoslaviji je na novo zaživela tradicionalna karate zveza pod vodstvom Jorge, prav tako v Sloveniji, kjer smo glavni pobudnik in nosilec. Članstvo v dveh svetovnih federacijah, ITKF in SKIF, sta nam dali dovolj možnosti v pridobivanju znanja in tekmovanjih.

TRENINGI: Redni so bili dvakrat tedensko po uro in pol pod vodstvom R. Breznika, I. Mravljaka in M. Ciglerja (začetniški tečaj, spomladanski nadaljevalni in jenski nadaljevalni tečaj). Skupno je bilo 88 ur vadbe.

Stari člani so imeli 160 ur dnevnih vadbe, tekmovalci pa 200 ur. **IZPITI** so bili organizirani 8-krat pred izpitno komisijo v sestavi: dr. Jorga, R. Breznik, Ivan Čerič in M. Videnšek.

Uspešno je bilo opravljenih 129 izpito: 28 belih, 34 rumenih, 23 oranžnih, 26 zelenih, 2 vijoličastih, 6 modrih, 5 rjavih I, rjavega II, črnega I, DAN in črnega 3. DAN.

TEKMOVANJA. Pionirji so se udeležili tekmovanja v Vojniku – 4 člani (Urška Obretan 1. mesto

pri st. pionirkah), na Ravnah – 7 članov – in v Murski Soboti – 2 člana (Urška Obretan 3. mesto).

Člani in mladinci so bili v Sloveniji na tekmovanjih v Rušah in Izoli (M. Cigler – 4. mesto borbe in kate, Rozika Čekon 3. mesto kate, Urška Obretan 2. mesto kate, R. Breznik 4. mesto kate in 5. mesto borbe).

Na 1. prvenstvu Jugoslavije v tradicionalnem karateju v Kruševcu so bili trije člani (R. Breznik 3. mesto kate posam, in borbe 5. mesto). Breznik je tukaj bil tudi izbran za reprezentanco Jugoslavije za leto 1991 – evropsko prvenstvo v Milanu.

9 naših članov je sodelovalo na mednarodnih tekmovanjih v Rušah, Londonu in Limi.

5. svetovno prvenstvo ITKF v tradicionalnem karateju je bilo v Peruju 10. in 11. marca 1990. Jugoslavija je pod Jorgejevim vodstvom osvojila 2. mesto v borbah. Član ekipe je bil R. Breznik, 3. DAN.

7. evropsko prvenstvo SKIEF je bilo v Londonu 21. aprila 1990. V okviru reprezentance SKIYU so iz TKK Ravne sodelovali R. Breznik, Miha Cigler, 1. DAN, Rozika Čekon – 1. Kyu, in Rafko Mori, 1. DAN. Osvojili so 5. mesto v borbah ekipno med 19 reprezentancami.

STROKOVNI RAZVOJ KLUBA – MEDNARODNA SODELOVANJA. V tem okviru je bil seminar na Ravnah od 2. do 4. februarja 1990 (dr. Vi. Jorga – 7. DAN), pet seminarjev v Sloveniji, ki so se jih udeležili člani našega kluba, sodelovali pa so tudi na jugoslovanskih in mednarodnih seminarjih.

Roman Breznik se je udeležil sodniškega seminarja ITKF 9. in 10. marca v Limi, ki je potekal pod vodstvom senseia H. Nishiyama – 9. DAN, in H. Shiraia – 8. DAN. Uradno si je tam pridobil status vrhunskega športnika zveznega razreda od športne zveze Slovenije.

R.B.

PLANINSKI POHODI ŽELEZARJEV V LETU 1990

Slovenski železarji smo tudi v letu 1990 ostali zvesti planinskim pohodom, kjer smo se srečevali z vsemi, ki jih veže 20-letno prijateljsko druženje na mnogih slovenskih vrhovih in v prijetnih dolinah. Sproščenosti, ki smo je bili vajeni vsa leta, nismo opazili. Z zaskrbljenimi obrazi smo

Kuhanje malice za železarje v Koprivni

se srečevali in se boječe spraševali: »Kako vam gre?«

Tegobe so vplivale na to, da pohodi niso bili več tako številni. Tudi v skupni združeni organizaciji nismo več vsi, vendar navade, prijateljsko vzdušje in nepozabna doživetja so ostala in nam narekovala, da smo sklenili, da se na skupnih planinskih pohodih še nadalje srečujemo. Zaradi pomanjkanja denarja so bili pohodi skromnejši. Pohodniki so se morali marsičemu odreči. Tako so sami plačevali prevoze, odpravljene so bile brezplačne malice, sofinanciranje spominskih značk itd. Posamezna organizacijska dela so prevzeli planinski vodniki, ki bodo skrbeli za prihodnje planinske pohode. Tudi za varnost vseh pohodnikov bo poskrbljeno, kot je bilo do sedaj.

Že lani smo se srečevali bolj skromno, vendar to pohodnikov ni motilo, da se ne bi želeli srečevati še naprej, saj so bili vsi štirje pohodi dobro organizirani.

OLŠEVA

Prvi pohod v letu 1990 so pripravili železarji z Raven, in sicer 26. maja k Sv. Duhu, Potočki zijalki, na vrh Olševe in v Koprivno.

Gorenjci in Štajerci so prišli k Sv. Duhu iz Solčave, Ravenčani pa po svoji koroški strani. Skupno smo odšli do Potočke zijalke, ki je bila za ve-

čino pohodnikov zanimiva, ker so jo videli prvič. Spomladansko cvetje je očaralo vse, saj so bile vse strmine rumene od ženitlja, vmes se je skrival encijan s svojimi opojnimi modrimi čašami. Vse do vrha Olševe je bilo čutili pravo spomladansko vzdušje, dobro voljo in sproščenost. Na vrhu

smo imeli prekrasen razgled na Kamniške planine, koroške gore niso zaostajale s svojo domačnostjo in mikavnostjo.

Cas je minil prehitro, sledil je spust skozi Mrzli dol na gornje Kosove travnike, mimo šumečega izvira Meže, ob samotnih kmetijah do Lipolda v Koprivni. Še malo po asfaltni cesti in že smo bili pri osnovni šoli v Koprivni, kjer je bil zaključek pohoda. Za veselo razpoloženje je poskrbel naš poznani veseljak Pečolarjev Edi s svojimi instrumenti. Za lačne so gorski reševalci skuhali ceneno malico, vodnik Martin pa je pripravil okrepcilne pijače.

Na koncu smo bili vsi zadovoljni. Pohoda se je udeležilo 260 planincev.

POREZEN

Dne 16. junija 1990 je planinska skupina Plamena iz Kroke pripravila drugi pohod, in sicer na Porezen. Železarski pohodniki so na ta način spoznali nov, zanimiv vrh in lepo okolico. Vreme nam ni bilo naklonjeno, saj se je ob vrhovi z vrha razbesnela nevihta z močnim dežjem. Ob koči na Soriški planini je bilo ob veseljem razpoloženju vse pozabljeno. Na izletu je bilo 182 železarjev.

PAŠKI KOZJAK

Tretji planinski pohod železarjev so pripravili 25. avgusta

štorski železarji. Kljub počitniškemu času se ga je udeležilo 205 pohodnikov. Večini je bil pohod zanimiv, saj mnogi iz drugih predelov v te kraje še nikdar niso zašli. Orga-

nizator je pripravil vse v zadovoljstvo vseh pohodnikov.

TRIGLAV

Četrty planinski pohod so pripravili na željo vseh pohodnikov železarji z Jesenic, in sicer 14. in 15. 9. 1990 na Triglav. Med ravenskimi železarji je bilo zanimanje za pohod na Triglav zelo veliko, saj se ga je udeležilo 78 ljudi.

Po tradicionalni poti z Rudnega Polja mimo Vodnikove kočice na Velem polju smo prispeli do Planike, kjer smo imeli prenočišče. Po krajšem počitku smo še popoldne nadaljevali pot na vrh očaka. Nepopisno zadovoljstvo, veselje in sproščenost je vladalo na samem vrhu, od koder so se slišali vesela pesem in vriski. Veselje je prekrizala nevihta z bliskom in strelo. Vsi premočeni smo prišli do kočice Planika, mnogi še z vtisi strahu, ki so ga doživeli med nevihtno ujmo. Za mnoge je bilo to doživetje, ki ga ne bodo hitro pozabili. Nazadnje je bilo vse dobro.

Zjutraj naslednjega dne smo se srečali z ostalimi železarskimi pohodniki na Kredarici ob novem planinskem domu, v katerega je vgrajen tudi železarski delež. Vračali smo se v dolino Krme, kjer je bil zaključek pohoda. Poslovili smo se z zagotovilom, da se v letu 1991 zopet srečamo.

Na lanskih železarskih planinskih pohodih je sodelovalo 872 pohodnikov, kar je znatno manj kot leto prej. Ravenskih pohodnikov je bilo 193 – polovica manj kot prejšnje leto.

KAKO V PRIHODNJE

Število pohodnikov je padlo ob raznih težavah v naših podjetjih, nekaj tudi na račun nepravilne organiziranosti in obveščanja.

O vsem tem so razpravljali planinski vodniki železarjev ob koncu sezone na Celjski koči in sprejeli pobudo, da nadaljujemo z organiziranjem pohodov.

V 21 letih smo pripravili 61 planinskih pohodov in povedli na različne slovenske vrhove 29.193 slovenskih železarjev. Mnogi med njimi se želijo v gorah srečevati tudi v prihodnje.

Upamo, da bodo obrazi slovenskih železarjev kmalu zopet vselejši in mirnejši, naš korak zopet čvrst in da bomo nadaljevali pohode na naše še neosvojene vrhove in v mikavne gorske doline.

Franc Telcer

MITJA MEH 1970 – 1991

Mitja, le nekaj mesecev smo imeli v železarni priložnost biti s teboj, a bilo je dovolj, da te danes vsi, ki smo te poznali, s solzami v očeh spremljamo na tvoji zadnji poti.

Novembra si dopolnil komaj dvajset let in pogled, koliko prijateljev že imaš. To dokazuje, da si znal biti vedno z vsemi prijazen in pripravljen pomagati drugim, čeprav si bil tudi sam potreben pomoči.

Tvoj značaj je bil popoln in takšnega sodelavca, prijatelja, sošolca ali sina si vsi želimo. Povsod si razmišljal, kako bi razveselil ljudi, ki jih imaš rad, in že za svojo prvo skromno plačo si obdaril svojo mater in ji prišepnil, da boš vedno skrbel zanjo.

Večino svojega prostega časa si opravljal humana dela. Več let si bil ministrant in pozneje kot prostovoljni gasilec bil nekajkrat v življenjski nevarnosti, ko si reševal drugih življenja in premoženje.

Pri šestnajstih si se zaljubil v lepoto gora. Nisi se zadovoljil z običajnim planinarjenjem, ampak si hotel več – postal si alpinist. Prehodil in preplezal si številne visoke in nevarne vrhove, Uršlja gora je bila zate le trening in na njen vrh si tekal včasih tudi po šihu kot za šalo. Bila je tvoja prijateljica, vsak dan si jo pogledal takoj, ko si stopil iz hi-

še in ji rekel: »V soboto te zopet obiščem.« No, obiskal si jo že v petek in prekinila je tvoje šolanje, tvoj tečaj šoferskega izpita, tvoje življenje... Tvoja soba čaka, da jo boš dokončal, tvoj starši utrujeni čakajo na tvojo pomoč, prijatelji, sorodniki, sodelavci strmino za teboj – ti si pa odšel tja na Uršljo – v svobodo. Bodi srečen na poti, po kateri si moral iti!

Staršem, sestri in sorodnikom izrekam v imenu sodelavcev iskreno sožalje.

Vodstvo S G V

KADROVSKA GIBANJA

V mesecu januarju 1991 se je število zaposlenih ponovno zmanjšalo. 20. 1. 1991 nas je bilo v Železarni Ravne zaposlenih 5468.

Delovno razmerje so sklenili

JEKLARNA – ŠUMAH Davorin, talilec – iz JLA.

JEKLOLIVARNA – KORINŠEK Simon, POGOREVC Oto, livarja; VAJDL Aleš, kalupar – vsi iz JLA.

VALJARNA – KOTNIK Janez, valjavec – iz JLA.

JEKLOVLEK – BREZNIK Bojan, mehanik obdelov. strojev – iz JLA.

KOMERCIALA – HRIBERNIK Marko, NK delavec – iz JLA.

S G V – VERHOVNIK Janez, ključavničar – iz poklicne rehabilitacije.

ORG. KADROVSKI SEKTOR – LAZNIK Štefka, dipl. ekonomistka – iz šole.

ARMATURE – POGORELC Damjan, preoblikovalec kovin – iz šole.

Delovno razmerje je prenehalo

JEKLARNA – PEČNIK Anton, žarilec; ŽIŽEK Mijo, tehalec; MATIJA Franc, pomoč. zidarja – vsi inv. upokojitev; VEČKO Damjan, MARTINOVIČ Drago, PODOJSTERŠEK Samo, pripravnik – vsi potek delovnega razmerja za določen čas.

JEKLOLIVARNA – ČEGOVIČ Silva, knjigovodkinja – predčasna upokojitev; GLINIK Franc, modelni mizar – inv. upokojitev.

VALJARNA – KOVAČIČ Srečko, kontrolor gredic – inv. upokojitev; FRANČ Rajko, DUKARIČ Robert, KADIŠ Albert, pripravnik – vsi potek delovnega razmerja za določen čas.

JEKLOVLEK – PRAPER Jože, delovodja – predčasna upokojitev; RISTIČ Jovica, luščilec – samovoljno.

METALURGIJA – skupne službe – WRESNIK Maks, samostojni tehnolog – predčasna upokojitev.

PNEVM. STROJI – KNEZ Ferdinand, strugar – predčasna upokojitev.

KALILNICA – ZADRAVEC Jože, tehnolog – inv. upokojitev.

OBDELAVA – skupne službe – POKERŠNIK Pavla, sklad. delavka – predčasna upokojitev.

STROJI – ZAKERŠNIK Ivanka, skladiščnica – inv. upokojitev; KOKUČNIK Franc – star. upokojitev; TOPLAK Viljem, delovodja – predčasna upokojitev; HUDOKLIN Lidija, dipl. inž. strojništva – spora-zumno.

S G V – KRIVOGRAD Jože, delovodja; SUHOVRŠNIK Stanko, ključavničar; VINKL Vili, vodja sklad. rezervnih delov; RATAJ Vid, vodja vzdržev. obdelov. strojev – vsi predčasna upokojitev; KRUŠIČ Emilija, konstrukterka – dos. pokoj. doba; RIHTER Stanko, vodja vzdržev. žerjav. – starostna upokojitev; MEH Mitja, tesar – umrl.

ENERGIJA – REŽONJA Marija, strojnik acet. postaje –

predčasna upokojitev.

TRANSPORT – KOTNIK Stanko, delovodja – predčasna upokojitev.

TURIZEM IN DRUŽBENI STANDARD – FILIPANČIČ Štefan, strok. delavec – star. upokojitev.

KOMERCIALA – GNAMUŠ Slavko, delovodja prevzema – inv. upokojitev; BOŽIČ Janko, pomožni delavec – v JLA.

ORG. KADROVSKI SEKTOR – PEČOVNIK Štefan, skupinovodja komun. delavcev – inv. upokojitev; MERKAČ Vinko, čuvaj – star. upokojitev; MIKL Marija, pripravnik – potek delovnega razmerja za določen čas.

OE Zaposlovanje

sem doživel toliko lepega. Najlepša hvala prijateljem za povabilo varnostnika na slavlje.

Vsem vam želim, da bi zdravi dočakali dan upokojitve in v pokoju doživeli še veliko lepega z željo, da bi se večkrat srečali.

Ludvik Oder

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem montaže stiskalnica PE Stroj za lepa darila, ki mi bodo v trajen spomin. Vsem želim še veliko osebnih sreč, zdravja in delovnih uspehov.

Peter Buhvald

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem iz Valjarne zahvaljujem za prisrčne poslovilne besede in spominsko darilo. Vsem želim še veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Franc Žerdoner

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem v Strojih za izkazano pozornost in za lepo spominsko darilo. Želim jim veliko medsebojnega razumevanja in uspehov pri delu.

Zdravko Kotnik

Iskreno se zahvaljujem vodstvu in sodelavcem Kovačnice za lepo slovo, ki so mi ga pripravili ob odhodu iz kolektiva. Sodelavcem, ki ostajajo, želim, da bi moje in naše skupno delo nadaljevali z enakim in še večjim elanom kot doslej.

Franc Vošner

Ob boleči izgubi moža in očeta

ANDREJA KOTNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ali kakorkoli počastili njegov spomin.

Žena Ivanka, hčerke in sinovi z družinami

PRVA MAGISTRA METALURGIJE V ŽELEZARNI RAVNE

Zadnje dni leta 1990 je uspešno zagovarjala svojo magistrsko nalogo **Darja Oblak** in s tem postala prva magistra metalurgije v Železarni Ravne. V svoji nalogi je pokazala, da je velikost avstenitnih zrn pri cementacijskih jeklih odvisna od številnih dejavnikov, ki jih do danes v praksi nismo kompleksno upoštevali. Dokazala je nove vplive na mehanizem rasti avstenitnih zrn, jih praktično potrdila in s tem pomembno prispevala k boljšemu poznavanju tega za prakso izredno pomembnega področja.

Sodelavci ji za dosežen uspeh iskreno čestitamo in želimo v bodoče še več podobnih uspehov.

ZAHVALE

Ob mnogo prerani smrti dragega sina, ljubečega moža in očeta

AVGUSTA KRISTAVČNIKA

se prisrčno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in izrekli sožalje.

Posebna hvala bratu Franciju – Komajštru za vso organizacijo v zvezi s pogrebom. Zahvaljujem se tudi sindikatu Petrola Dravograd, sodelavcem Petrola Ravne, Gustijevim sošolcem OŠ Prežihovega Voranca in razredničarki Andreji Likar za darovano cvetje in izrečeno sožalje.

Iskrena hvala gospodu župniku za opravljeni obred, pevcem DU Prevalje, godbi Železarnaravne za odigrane žalostinke in govorniku tov. Poriju.

Še enkrat hvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali v najtežjih dneh.

Žalujoči oče, žena Fanika in sin Gusti

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem PD SGV za dragoceno darilo, ki mi bo v trajen spomin. Zahvaljujem se za izrečene besede ob slovesu od sodelavcev. Aktivnim sodelavcem pa želim obilo zdravja, medsebojnega razumevanja in veliko delovnih uspehov.

Ivan Breznik

Ob prerani izgubi

FRANCA PODOJSTERŠKA

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, prijateljem in sorodnikom ter sodelavcem hotela Merox za darovano cvetje.

Posebej hvala zdravnikom in bolniškemu osebju internege oddelka bolecine Slovenj Gradec za njihov trud pri lajšanju njegove bolezni in Čebelarskemu društvu Slovenj Gradec za nošenje prapora. Hvala pihalnemu orkestru in g. župniku za opravljeni obred.

Njegovi

Iskreno se zahvaljujem Sindikatu kovinske in elektroindustrije v Železarni Ravne in vsem, ki so mi s sredstvi in na druge načine odprli pot do kliničnih centrov zunaj Slovenije, kjer mi bodo presadili ledvico. Če bo presaditev uspešna, bom lahko spet normalno živel.

Peter Wlodyga

Ob odhodu v pokoj se prisrčno zahvaljujem sodelavcem Industrijskih nožev za prečudovito darilo. Rada sem bila z vami, saj sem doživela toliko lepega.

Vsem sodelavcem želim še mnogo delovnih uspehov in skupnega razumevanja.

Jerica Borko

Ob odhodu v pokoj se prisrčno zahvaljujem sodelavcem PD Stroj za čudovito darilo. Rad sem bil z vami, saj

BRANJE

Kahlil Gibran

PREROK

(odlomki)

Kahlil Gibran, libanonski maronit, slikar in pesnik, 1883–1931. Svoje najboljše delo Prerok je predelal sedemnajstkrat.

O ljubezni

Ljubezen daje samo sebe in jemlje samo sebe.
Ljubezen ne jemlje v posest in noče postati posest.
Ljubezen nima druge želje kot izpolniti samo sebe.
Toda če ljubite in morate

imeti želje, naj bodo vaše želje take:

Topiti se in biti kakor potok, ki poje svojo pesem noči.

Spoznavati boleost prevelike nežnosti.

Biti ranjen od svojega lastnega razumevanja ljubezni in krvaveti voljno in radostno.

Prebuditi se ob poldnevu in razmišljati o zanosu ljubezni.

Vrniti se s hvaležnostjo domov v mraku in potem zaspati z molitvijo za ljubljenega v srcu in s hvalnico na ustnicah.

O zakonu

Ljubite se med seboj, toda iz ljubezni ne delajte spon.

Vsak naj napolni čašo drugega, toda ne pijte vsi iz iste čaše.

Delite si kruh, toda ne režite od istega hleba.

Podarite si srca, toda ne izročajte jih v varstvo drug drugega.

Le roka življenja zmore obvladati vaša srca.

In držite se skupaj, pa le ne pretesno, kajti vsaksebi stojte stebri v svetišču, hrast in cipresa pa v senci drug drugega ne moreta rasti.

O otrocih

Vaši otroci niso vaši otroci.

Vaši otroci so sinovi in hčere klica Življenja k Življenju.

Čeprav so z vami, niso vaša lastnina.

Lahko jim darujete svojo ljubezen, toda ne morete jim dati svojih misli, kajti oni imajo svojo misel.

Lahko sprejmete njihova telesa, toda ne morete sprejeti njihovih duš, kajti njihove duše že prebivajo v hiši jutrišnjega dne, ki je vi niti v sanjah ne morete obiskati.

Lahko se prisilite, da boste takšni kot oni, toda ne poskušajte, da bi oni ravnali kot vi, kajti življenje ne teče nazaj in se ne ustavlja ob tem, kar je bilo včeraj.

Podobni ste lokom, iz katerih so kot žive puščice izstreljeni vaši otroci.

O delu

Vedno so vam pravili, da je delo prekletstvo in napor nesreča.

Toda jaz vam pravim, da s svojim delom izpolnjujete del pradednega zemeljskega sna, ki vam je bil dan takrat, ko je bil rojen ta sen.

In ko se tesno povežete z delom, v resnici ljubite življenje.

Vsako znanje je prazno, razen tam, kjer je delo. Vsako delo je jalovo, razen tam, kjer je ljubezen.

Delo je ljubezen, ki je postala vidna.

In če ne morete delati z ljubeznijo, marveč le z gnusom, zapustite raje svoje delo in sedite k vratom svetišča, da sprejmete miloščino tistih, ki delajo z radostjo.

O radosti in žalosti

Nekateri med vami pravijo: »Radost je večja kot bol,« in drugi: »Ne, bol je večja.«

Toda jaz vam pravim, da sta neločljivi.

Skupaj prihajata in ko ena sama sede z vami k mizi, se spomnite, da druga spi na vaši postelji.

Zares, vi ste kot tehtnica

razpeti med svojo žalost in svoje veselje.

Samo tedaj, ko so vaše posode prazne, samo takrat ste v miru in ravnotežju.

O veri

Kdor nosi svojo moralno lekcijo kot boljše obleko, bi bil lepši nag.

Veter in sonce mu ne bosta preluknjala kože.

Vaše vsakdanje življenje je vaše svetišče in vaša vera. Ko vstopate vanj, ponosite s seboj vse svoje bitje.

In če želite spoznati Boga, si ne belite glave z reševanjem ugank. Poglejte raje okrog sebe in videli ga boste, kako se igra z vašimi otroki. Videli ga boste, kako se smeje v cvetju, nato pa se dvigne v vejave dreves.

O smrti

Želite doumeti skrivnost smrti.

Toda kako jo boste našli, če ne tako, da jo iščete v srcu življenja?

Če hočete resnično gledati duha smrti, odprite na stečaj srce telesu življenja. Kajti življenje in smrt sta eno, tako kot sta eno reka in ocean.

V globini vaših nad in vaših želja počiva vaše tiho spoznanje onstranstva.

Vaš strah pred smrtjo je le trepetanje pastirja, ko stoji pred kraljem, ki bo nanj položil roko v znamenje počastitve. Mar se pastir pod svojim trepetom ne veseli, ker bo nosil kraljevsko znamenje?

Toda ali se ne zaveda še bolj svojega trepetanja?

In kaj pomeni umreti, če ne stati nag v vetru in se raztopiti v soncu?

Le takrat, ko boste pili iz reke tišine, boste resnično prepevali.

In ko boste dosegli vrh gore, se boste končno pričeli vzpenjati.

In ko bo zemlja terjala vaše ude, boste resnično lahko plesali.

Izdaja Delavski svet Želzarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6800 izvodov. Ureja uredniški odbor: Andreja Čibron, Marjan Gerdej, Marjan Kolar, dr. Tone Pratkanec, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner. Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Tel. 21-131, urednik int. 6753, novinarki 6304.

Tisk: Grafika Prevalje

Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72), prosto plačila prometnega davka.